ב"ה

אין ליכט פון תורה

ספר

בית מרדכי טשערנאבעל

29

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תש"ל לפ"ק

ספר

בית מרדכי

אין דיזען ספר ווערד ערציילט זייער וואונדערליכע זאכען וואס עס האט זיך פאסירט ביי דעם רבי'ן ר' מרדכי מטשערנאבעל זי"ע. דער זוהן פון דעם הייליגען רבי'ן ר' נחום מטשערנאבעל זי"ע:

אויך ווערד ערציילט אין דיזען ספר א וואונדערליכע געשיכטע פון רבי'ן ר' ישראל מריזין זי"ע:

ווארשא.

שנת תרפ"ז לפ"ק

בית מרדכי

זָעהר אוּינדערליכע ערצעהלונג פון דעם רבּין ר׳ מָאטעלע טשערנָאבּעלער זכרונו לברכה:

איינמאהל איז דער הייליגער רבי מָאטעלע טשערנָאבּעלער זכרונו לברכה אין אַ טייל זאָגען אַז דאָס איז געוועזען בייא זיין פאָטער דער הייליגער רבי ר׳ נחום זכרונו לברכה איז געקומען אין אַ שטאָט אַריין. אין ער איז דאָרט פערבליבען אויף שבת, אין אַזוי וויא זיין גוטער נאָמען אין צדקות און אין מופתים איז דאַמאָלסט זייער בעוויסט געוועזען האָבּען זיך אין דער שטאָט צו נויף גענזאַמעלט זייער פיהל מענטשען אין יעדער איינער האָט געזיכט אַ מיטעל וויא אַזוי ער זאָל קענען אָהנקומען צום רבין ר׳ מאָטעלע איז איינער געפאַלען אויף אַ המצאה אין ער איז אַרויס געפאָהרען צו זיינעם אַ בעקאַנטען פריץ וועלכער האָט געהאַט אַרום גייען קאַרפּאַטוועס אין ער האָט בייא איהם געוואָלט קויפען קאַרפּאַטוועס. אָבער דאָה איז געשעהן אַ וואונדערליכע זאַך אַזוי ווי מען האט געוואָלט חאַפּען די קאַרפּאטוועס זענען זיי זיך אַלע צו לאָפען אין באַלד אַוועק געפלויגען דאָס עס איז בשום אופן נישט מעגליך געוועזען זייא צו חאַפּען דער פריץ איז זייער בייז געוואָהרען אין ער האָט דעם פאַרביק געהייסען דערשיסען עטליכע קאַרפּאַטוועס, אין געבּען דעם יוד, אָבער דער יוד האָט איהם אויפמערקזאַם געמאַכט דרויף דאָס אַ יוד טאָהר דאָך אַזעלכעס וואָס איז נישט געשאָכטען געוואָרען עסען אַזוי וויא דער יודישער דין איז. דרובער ועט דאָך דערפון גאָהר נישט אַרויס קומען. פאַר זיינעט וועגען קען ער נישט נעמען גאָהר לעבעדיגע. דער פריץ איז זייער צאָרענדיג געוואָהרען אין ער האָט געזאָגט דאָס ער האָט נאָך קיינמאָהל אַזוי אַפּאַקס נישט געהאַט דאָס

אלע

אַלע קאַרפּאַטוועס זאָלען אַנטלויפען און אין אַזוי אַ שנעלען טעמפּא אַוועק פליהען, אָבער זייער ווינדער איז נאָך גרעסער געוועזען זעהענדיג וויא איין קאַרפּאַטווי זייער אַ פעטע איז צוריק געקומען פליהען און איז גלייך צו געפלויגען צו דעם יוד כמעט וויא אין דיא הענד אריין, און ער האָט אויסגעשטרעקט דיא הענד האָט זיא זיך געלאָזט פאַנגען גלייך וויא זיא וואָלט איהם געבעטען דאָס ער זאָל זיא נעמען, דער פריץ האָט געהייסען וואַרטען אפשר וועלען דיא רעשט איהרע חברטעס אויך איהר נאָכטהון, אָבער זייא האָבען געוואַרט ביז פאַרע נאַכט און דיא רעשט זענען אפילו נישט צוריק געקומען נעכטיגען, באין ברירה האָט דער יוד געמיזט זיך בענוגען לאָזען מיט דער איינער קאַרפּאַטווע. און ער איז געקומען אין שטאָט אריין און ער האָט דיא קאַרפּאַטווע איבער געגעבען דעם רבין ר' מאָטעלעס משמש:

זעלבסטפערשטענדליך דאָס דעם משמש איז גאָהר נישט אַזוי איינגעפאַלען ער זאָל אריין צום רבין און דערציילען וואָס פאַר אַ פלייש עס איז דאָה און אויך דער רבי ר' מאָטעלי האָט זיך קיינמאָהל נישט פעראינטערעסירט מיט אַזעלכע זאַכען דרויבער וויא פערוואונדערט איז דער משמש געוואָרען ווען דער רבי. האָט איהם אַריינגערופען און געפרעגט צו ער האָט שוין דאָס גאַנצע פלייש צו געגרייט אויף שבת און וואָס פאַר אַ פלייש , דעם משמש איז דיא זאַך געוועזען אַ רעטעניש דען אַזעלכע זאַכען האָבען דעם רבין קיינמאָהל נישט פעראינטערעסירט. און וואָס איז היינט געשעהן מעהר וויא אַלע מאָהל, ער האָט אָהנגעהויבען צו רעכינען פערשידענע פליישען געגדז, קאַטשקעס, היגער, אינדיקעס, און אין דער קאַרפּאַטווע האָט ער געהאַט אין גאַנצען פערגעסען ווייל חסידים פלעגען זיך צו דערוויטערען דערפון און בפרט נאָך ער זאָל דאָס געבען שבת צום טיש האָט ער גאָהר נישט אין זינען געהאַט, אָבער ווי ער האָט שון געהאַט אויסגערעכענט אַלע פליישען אין דער רבי האָט איהם געזאָגט דאָס ער מיינט נישט אַזעלכע פליישען נאָהר ער האָט איהם אויף דעם אריינגערופען ווייל ער וויל וויסען צו עס איז נישט דאָה אויף דעם היינטיגען שבת אַ ניי מין פלייש וועלכעס עס איז דאָך נאָך קיינמאָהל נישט גיוועזען ביים טיש, דאַמאָלסט האָט זיך הערשט דער משמש דער מאַנט אין דער קאַרפּאַטווע אין ער האָט שוין אָהנגעהויבען צו פערשטיין אַז דיא זאַך מיט דער קאַרפּאַטווע איז עפּיס נישט אַ גלאַטע טרעפונג, האָט ער געזאָגט יאָה

איך

איך האָב מיך דערמאַנט אַ פרעמדער יוד האָט געבראַכט אַ פּאָרציע קאַרפּאַטווע, נאָהר ווייל איך האָב געהערט דאָס חסידים דערוויטערען זיך פון צו עסען קאַרפּאַטווען האָב איך כמעט דאָס נישט געוואָלט צו נעמען אין בפרט מאַכען דאָס אויף שבת צום טיש, דרובער האָב איך דאָס נישט דעם רבין גערעכענט, דער רבי ר׳ מאָטעלע האָט געזאָגט צום משמש דיא הערסט דיא קאַרפּאַטוויס זאָלסט די מאַכען אויף שבת נאָהר דיא זאָלסט פון איהר גאָהר נישט אראָב נעמען אין גאַנצען אָבבראָטען אין דערלאַנגען צום טיש, דער משמש האָט אַזוי מקיים געוועזען אין דער רבי האָט איהם אָהנגעזאָגט, אין פרייטאָג צו נאַכטס האָט דער משמש געוואָלט אַרויף געבען צום טיש דיא געבראָטענע קאַרפּאַטווע, אָבער דער רבי האָט איהם געהייסען בעהאַלטען אויף שבת אין דער פריא אַזוי וויא דער דין איז אין שולחן ערוך אַז דער כבוד פון שבת אין דער פרי איז גרעסער וויא דער כבוד פון פרייטאָג צו נאַכט׳ס דאַרף מען אַ חשובער מאַכל צו בעהאַלטען אויף אין דער פריעדיגער סעודה, דער משמש האָט דיא געבראָטענע קאַרפּאַטוועלע צוריק גענומען אין ער האָט עס פערשלאָסען אין אַ שאַנק אַריין וועלכע איז געשטאַנען אין זיין חדר אין דאָס שליסעלע האָט ער זיך צו גענומען, אין ער האָט דאָס געהאַלטען אין קעשינע, וויא געוועהנליך האָט דער טיש געדוירט ביז שפעט ביי נאַכט ווייל עס איז געוועזען אַ גרויסער עולם אין יעדער האָט געשטעלט משקה אין געטרונקען לחיים, מען איז אַוועק געגאַנגען פון טיש אין דער רבי איז אַריין געגאַנגען אין זיין חדר זיך לייגען שלאָפען, אין דער משמש האָט זיך אויך געלייגט שלאָפען, פלוצלינג האָט זיך דער רבי אויפגעהויבען פון בעט, אין ער איז אַריין געגאַנגען אין דער צווייטער שטיב וויא דיא חסידים האָבען געהזרט דעם טיש, אין אַ טייל האָבען געלעגענט דיא חסידים זענען זייער דערשראָקען געוואָהרען זעהנדיג דאָס דער רבי האָט זיך אויפגעהויבען פון-בעט אין מיטען דער נאַכט, אין זייא האָבען פערשטאַנען דאָס עס איז נישט קיין פשוטע זאַך, דער רבי האָט געהייסען אויף וועקען דעם משמש אין איהם הייסען שוין אַריין גיין צום רבין, אַוועק גייענדיג האָט ער זייא אויך געזאָגט זייא זאָלען איהם דערמאַנען צו וואַשען דיא נעגעל ווייל דורך דעם פלוצלינגען אויפוועקען קען ער נאָך אַ מאָהל פערגעסען זיך צו וואַשען דיא נעגיל, דיא חסידים זענען תיכף אַריינגעלאָפען צום משמש אין איהם אויפגעוועקט אין געזאָגט דאָס דער רבי האָט איהם שוין געהייסען אַריינקומען, דער

משמש האָט זיך אויפגעהויבען אין איז אריין געגאַנגען צום רבין. גייא אין ברענג שוין אריין דיא קאַרפּאַטווע האָט דער רבי איהם בעפוילען, דער משמש האָט זיך זייער געווינדערט נאָך וואָס זאָל ער איהם הייסען יעצט אריין נעמען איז דען יעצט נאָך אַ האַלבער נאַכט אַצייט פון עסען אין בפרט נאָך דאָס דער רבי אַליין האָט דאָך איהם געהייסען בעהאַלטען דאָס געבראָטענס אויף אין דער פריא צום טיש, דרובער האָט ער גערעכענט דאָס דער רבי מיז אוודאי מורה האָבען אַז מען זאָל דאס נישט ארויס גגבענען, האָט ער געזאָגט וואָס האָט דער רבי מורא עס וועט זיך עמיצער אונטער שטעלען בייא מיר אין שטיב צו גנבענען אין אפילו עס זאָל ווער פרובען איז דאָך דיא שטיב גיט פערשלאָסען אין די טוהרען קען מען אויך נישט אויפברעכען אין דאָס קעסטיל האָב איך אַליין פערשלאָסען איך האָב דאָס שליסעלע פון קעסטיל:

דער רבי ר׳ מאָטעלע האָט געגעבען אַ געשרייא צו דעם משמש עס איז יעצט נישט קיין צייט צו האַלטען קיין וויכוחים, באָהר לויף געשווינד אין ברענג אַ הער דאָס גאַנצע געבראָטענע עוף אָהן אַ שום עיכוב ותירוץ, דער משמש איז תיכף געגאַנגען ברענגען דאָס עוף אָבער וויא פערווינדערט איז ער געוואָהרען ווען ער האָט אויפגעשלאָסען אין געזעהן דאָס אַנעכבר איז אריין אין דער שאַפע אין האָט אָהנגעהויבען צו עסען פון דעם עוף דער משמש איז שטאַרק דערשראָקען געוואָהרען וויל ער האָט גיזעהן פון אָהנהייב אָהן דאָס מיט דער קאַרפּאַטווע איז נישט פשוט אין דאָה מיז עפּיס זיין אַסוד פון דיא סודות הגילגול, אין ער האָט דאָס עוף תיכף געברענגט צום רבין אין ער האָט איהם דערציילט דאָס ער האָט קיין שום שולד דערינען וויל ער האָט דאָס שענקעל גיט פערשלאָסען, אָבער עס איז איהם נישט איינגעפאַלען דאָס עכברים זאָלען אויף ברעכען דאָס ווענטעל פון דער צווייטער זייט אין אַזוי אַרום זיך צו קריגען צו דער קאַרפּאַטווע. אין אַז ער האָט אויף געשלאָסען איז איין עכבר געשטאַנען אין געגעסען פון דעם עוף, דער משמש האָט גערעכענט דאָס דער רבי וועט פער געווים נישט עסען פון דעם עוף וויל ער וועט הערען דאָס אַנעכבר האָט דערפון געגעסען, אָבער וויא גרויס איז געוועהן זיין פערווינדערונג זעהענדיג דאָס דער רבי האָט פון אַהם צו גענומען דאָס עוף, אין ער האָט עס גענומען עסען אין ער האָט צוקייעט אַפילו יעדען ביינדל דערפון, ער האָט עס אין גאַנצען אויפגעגעסען, דער משמש איז געשטאַנען אַזוי וויא אַ צוטומעלטער, ערשטענס האָט ער נאָך

נישט גֶעזֶעהן דֶעם רבין עסען אַזוי פיהל פליישׁ, צווייטענס האָט עֶר דעֶן אייבעֶר אַליין ווייניג געֶהאַט אַזאַ גרויסע קאַרפּאַטוועֶ דאָס ער האָט בעֶדאָרפעֶן צו קייען אַלע ביינדלעֶך ווע‍לכעֶס אפילו אַ פּראָסטער מעֶנטש וואָלט אויך נישט אַזוי פיהל געגעֶסען, אין מעֶהר וויא אויף דעֶם אַלעֶם איז איהם געוועֶזעֶן אַ גרויס ווינדער וואָס איז דאָס עֶפּיס האַלבעֶ נאַכט אויף צי שטיין פון בעֶט אין נעֶמעֶן זיך עֶסען, מילא וואָס ער האָט איהם געֶהייסעֶן אויף ווע‍קעֶן עֶר זאָל דאָס געבראָטענס געֶך אַריין ברעֶנגעֶן קען ער שוין פעֶרשטיין ווייל דער רבי האָט געוויסט דאָס עֶס האָט זיך דאָרט אַריין געֶהאַפּט עכברים, אָבעֶר אַז ער האָט דאָס שוין אַריין געֶבערענגט צום רבין אין שטיב אַריין האָט ער איהם דאָך געֶקעֶנט עס הייסעֶן בעֶוואָהרעֶנעֶן דאָס קיין עכברים זאָלעֶן דערצו נישט צו קימעֶן אָבער נישט שוין מיט אַ אַמאָהל עס אונגאַנצען אויפעסעֶן:

דער רבי ר' מאָטעלעֶ האָט בעמעֶרקט אין דעם משמש דאָס ער שטייט אין ווינדערט זיך זייער אויף דעֶר מעשה וואָס עֶר האָט יעצט געֶזעהן פון איהם, האָט ער איהם צו געטראָפען אין געזאָגט קום אַ העֶר וועֶל איך דיר ערקלערעֶן די גאַנצע רעטעניש דיינעֶ מיט דעֶר קאָרפּאַטוועֶ, פון אָנהייב איז דיר נישט איינגעפאַלעֶן דאָס איך זאָל עסעֶן אַ קאָרפּאַטוועֶ, דיר נאָך האָסט דיא געֶזעֶהן דאָס איך האָב געֶגעסעֶן נאָך דעֶם וואָס אפילו דיא עכברים האָבען עס געגעסען וועלכעס קיין אַנדער פלייש אויב איך זאָל געוועֶן געוואָהר ווערען דאָס אַנעכבר האָט דער פון גיגעֶסען וואָלט איך בעשטימט דערפין נישט געגעֶסען. אין בפרט האַלבעֶ נאַכט זיך אויפהייבעֶן אין עסען יעֶדען ביינדעלע אלזא זאָלסט די וויסען אַז אין די קאַרפאַטוועֶ איז געוועזען מגולגל אַ חסיד וועלכעֶר איז בייא זיין לעבען צו אונז געפאָהרען אין עֶר האָט מיך געֶבעֶטען אַז איך זאָל איהם אַ טובה טהון אין מתקן זיין דרובעֶר האָב איך געמיזט פערבייגען אין עסען אַ קאָרפּאַטוועֶ צוליב מתקן צו זיין אַ יודיש נפש, אָבער ווען דיא האָסט מיר ביינאַכט צוגעֶברנגט דאָס עוף צום טיש בין איך זייער מיעֶד געוועזעֶן אין עס איז מיר שווער געוועֶזעֶן דאָס עוף מתקן צו זיין האָב איך דיך דרובעֶר געהייסעֶן עס איבעֶר לאָזעֶן אויף דעֶר אינדער פריאונדיגער סעודה. אָבעֶר אַזוי וויא איך האָב מיך געֶלייגט שלאָפען איז דעֶר חסיד צו מיר געֶקומעֶן מיט אַ גרויס געוויין אין געשרייא איך זאָל אויף איהם רחמנות האָבען ווייל עֶר האָט געֶהאַט אָהן אַשיעור יסורים אין איידער ער איז אַריין אין דעם כשרן עוף איז אַז אַ יוד זאָל עס קויפען איין אַז

ער

ער האט שוין געהאט אזוי אגרויסען זכות דאס עוף זאל קומען צו מיין טיש האט ער געמיינט דאס ער איז שוין געוויס א געהאלפענער, און דרובער איז ער מיך געקומען בעסען דאס איך זאל עסען פון דעם עוף און לסוף איז אויף איהם געוועזען אזעלכע גרויסע קיטרוגים דאס זייא האבען בעקומען רשות אז דיא עכברים זאלען דאס עוף אויפעסען און ווען אפילו איך זאל עס געוועזען שטעלען אויף דער זיכערסטען ארט וואלטען זייא געוועזען געטהון כל מיני התפעלות און וואלטען עס געוועזען בעקומען, און דרובער ווייל איך האב אויף איהם שטארק רחמנות בעקומען האב איך מיר א גרויסען כח געטהון און האב עס יעצט האלבע נאכט געגעסען, נאהר ווייל דיא עכברים דיא רשעים האבען אהנגעהויבען דערפון צו עסען האבען זייא געמאכט דרונען אזוי א פגם דאס איך האב עס נישט געקענט מתקן זיין צייטען איך זאל עסען אפילו דיא ביינער וועלכע זענען נישט ראוי לאכילת אדם. פון דער מעשה קען מען זיך ארויס לערנען א מוסר השכל דאס אמענטש זאל נישט מיינען און זיין עסען צו פאשען זיין בויך בלויז ווייל עס איז דאה פיהל מאהל דאס און דעם עסען איז דא עפעס א גילגול און אז ער איז נישט מכוון מיט דעם עסען ער זאל כח האבען צו דינען השי"ת קומט דאך דערפון קיין שום תיקון נישט ארויס דעם נפש וועלכעס איז מגולגל אין דעם עסענווארג, קען נאך דאס נפש איהם אויך קאליע מאכען אזוי וויא עס האט שוין אסאך מאהל געטראפען דאס עדליכע מענטשען זענען פלוצלונג קאליע געוואהרען און מען האט נישט געוויסט קיין שום סובה דערצו נאהר צדיקים האבען געזאגט אז עס האט זייא געשאדט א מאכל. און אויך קען מען זיך ארויס נעמען א מוסר השכל פון דער מעשה דאס מען דארף זיין דבוק און האבען אמת'דיג אמונת צדיקים ווייל זייא קענען ראטיוועז א מענטש און איהם טובות טאהן אפילו אויף יענער וועלט אויך. דען דער כח פון דיא צדיקים איז זייער גרויס און השי"ת האט אלעס געגעבען און זייערע הענד, אזוי וויא דער הייליגער ריזינער זכרונו לברכה דעם רבין ר' מאטעלעס מחותן האט אמאהל אליין דערציילט און דיא מעשה איז אזוי געוועזען:

איינמאהל ווען דער הייליגער רבי ר' ישראלטשע ריזינער זכרונו לברכה איז נאך געוועזען גאהר א יונגער מאן און איז נאך נישט געוועזען אזוי פיהל בעוויסט אויף דער וועלט. האט און א שטעדטעל לעבען ריזין געוואהנט איינער א גביר וואס ער האט שטארק געשטיצט

געשטיצט דעם הייליגען ריזינער כמעט דרייא פערטעל הוצאות הפרנסה האָט ער געגעבען פון זיין קעשענע אין דאָס איז דאָך בעוויסט דאָס בייא דעם ריזינער האָט זיך געפיהרט זייער א ברייטער הויף וויא בייא א מלכות האָט עס דעם גביר אָבגעקאָסט א גרויסע סומע געלט אלע וואָך אָבער אונזערע חכמים זאָגען דאָך דאָס ונתנו לייענט זיך הין און צוריק אז מען גיט אַסאַך צדקה גיט השי"ת צוריק נאָך מעהר בפרט אַזעלכע צדיקים אויסצוהאַלטען וויא דער ריזינער איז קיין וואונדער נישט דאָס דער מענטש איז אלע טאָג רייכער געוואָהרען ממש חוץ לדרך הטבע, און אין אלעס וואָס ער האָט געהאַנדעלט האָט השי"ת אריין געשיקט א ברכה דער מענטש האָט זיך געקויפט פיהל גיטער אין גאַנצע דערפער בין ער האָט שוין געהאַט זיין אייגענס א שטיק מדינה, אין דיא אלע מאַיאָנטקעס וואָס ער האָט געקויפט האָבען געוואָהנט אַסאַך יודען טייל האָבען געהאַט שענקען אַטייל גאַסט הייזער אָדער אַנדערע גיוועלבען אין זייא אלע האָבען בין אהער געהאַט שיין פרנסה, אָבער אַזוי וויא דער גביר האָט אָבגעקויפט דיא מאַיאָנטקעס האָט ער בעפוילען דאָס אלע יודען זאָלען זיך אַרויס צוהען פון זייערע דירות אין זייא זאָלען ליקווידירען אלע זייערע גישעפטען וועלכע זייא האָבען בין אַ הער געפיהרט אין דעם גאַנצען שטח, גיוועהנליך זענען אלע איינוואָהנערס געקומען צו דעם גביר זייער גייער בעל הבית איהם פרעגען וואָס פאַר א שלעכטץ האָבען זייא איהם געטהון אָדער ער האָט אויף זייא געהערט וואָס ער האָט אויף זייא אַרויף געלייגט דעם ביטערען עונש פון אַרויסטרייבען, אָבער עס דאָך בעוויסט דער מאמר החכם מכל אדם שלמה המלך עליו השלום עשיר יענה עזות, דאָס הייסט אַז מען פרעגט עפיס איבער דעם גביר אויף דעם וואָס ער טהוט איין אומרעכט האַלט ער נישט פאַר איין חוב זיך צו פער ענטפערען, נאָהר זיין תירוץ איז א העזה בייא דיר מיך צו פרעגען מסתמא אַז איך טהו איז אַזוי רעכט, אין אַזוי אויך איז געוועזען די תשובה פון דעם גביר צו דיא אָרימע דאָרפס לייט וועלכע זענען איהם געקומען בעטען ער זאָל בייא זייא זייער שטיקעל ברויט נישט צו נעמען, אין וואָס האָבען זייא איהם פאַר א שלעכטץ געטהון, האָט ער זייא גיענטפערט מיט שטאָלץ צו דאַרף איך דען עמיצן דערציילען פאַרוואָס איך טוה אַזוי אָדער אַנדערש איך בין דער בעל הבית פון דעם מאַיאָנטעק אין אַזוי וויא מיר געפעלט אַזוי טוה איך אין קיינער האָט מיר קיין דעה נישט צו זאָגען, עס האָט אויך נישט געהאָלפען

ווען עס זענען געקומען די פריה'ן אין קינדער שוואכע זקנים אין האבען געוויינט אין געבעטען דעם גביר ער זאל זייער עקזיסטענץ נישט צוברעכען, אבער זייא האבען זיין גרויס הארטקייט נישט געקענט ווייכער מאכען:

דער נייער פריץ דער יודישער האט זיך ליידער בעגאנגען מיט זיינע ברודער, ערגער וויא דיא פרוהערוגע נישט יודישע פריצים, דיא יודען האבען זיך צו זאמען גענומען אין געקלערט איין עצה וויא אזוי ביצול צו ווערען פון דער שלעכטער גזירה, האט זייא איין אלטער מאן גיזאגט דאס לויט וויא ער האט געזעהן דעם גביר ווייזט ער איהם אויס א חסידישער מענטש אין גלויבט אין צדיקים דרובער דארף מען געוואהר ווערען אין שטאט וויא ער וואהנט צו וועלכען צדיק ער פאהרט, דיא עצה איז זייא אלע געפעלען אין זייא האבען אויסגעקליבען צווייא מענטשען וועלכע זאלען גיין אין שטאט אריין אין דיא זאך געוואהר ווערען דיא צווייא שלוחים זענען תיכף געגאנגען אין שטאט אריין אין נאך א קלייגע דרישה וחקירה זענען זייא געוואהר געוואהרען דאס דער גביר איז פון דיא ריזינער חסידים אין ער איז בייא דעם הייליגען צדיק א גרויסער חשוב, זייא האבען זיך צוריק געקעהרט אין דעם דארף אריין מיט זייער תשובה, אין זייא האבען נאך אמאהל געמאכט איין אסיפה פון אלע פעראינטערעסירטע דארפסלייט זייא זאלען אבקלערען וואס יעצט צו טהון ווייל דער הייליגער רבי ר' ישראלטשע ריזינער האט שוין יעצט געהאט געוואהנט אין קירה אין דער שטאט סאדיגערי. איז דיא הוצאה געוועזען זייער גרויס אין אויך פערבינדען מיט פיהל שוועריגקייטען מען האט געמוזט האבען איין גובערניא פאס אין אזוי אפאס האט מען נישט יעדער מענטש געוואלט ארויסגעבען אין דעם וואס מען האט שוין יאהר ארויס געגעבען האט גערויערט חדשים איידער דער פאס איז אהנגעקומען אין נאך אלעמען איז געוועזען טייל פון דער אסיפה וועלכע האבען גאהר געצווייפעלט צו זייא וועלען עפיס אויפטהון בייא דעם ריזינער צדיק ווייל זייא האבען געהערט דאס דער גביר איז זייער א גרויסער חשוב בייא איהם, אין שלמה המלך זאגט דאך על כל פשעים תכסה אהבה. דאס הייסט דעם מענטש וועלכען מען האט ליעב אפילו ער טהוט אזאך אין אומישנע צו דערצערנען פערדעקט דאך דאס ליבשאפט מען זאל נישט זעהן אויף איהם קיין שלעכטץ, מען האט לאנג דיסקאסירט אין דער פראגע אין ווער ווייסט צו זייא וואלטען געקומען צו אנענדע ווען נישט

וואס

וואָס איינער אַנצלטערער דאָרפסמאַן וועלכער איז געוועזען אַ גרויסער מאמין אין צדיקים האָט זיך צו זייא אָהנגערופען הערט אויס ברודער, איך האָב נישט קיין שום קלעהר דאָס דער הייליגער ריזינער וועט אינז בוודאי אויסהערען אין זיך פאַר אונז אָהנעמען, נאָהר אפילו איך זאָל אייך נאָכגעבען דאָס דער רבי וועט אונז נישט וועלען אויסהערען אַ קיינען דעם גביר וועלען מיר עכ"פ בייא איהם פרעגען איין עצה וואָס מיר זאָלען טהון אין בעטען זיין הייליגע ברכה, דיא ווערטער פון דעם אַלטען זענען ווידער אָהנגענומען געוואָהרען אין מען האָט באַלד צו גויף גענומען דיא גאַנצע נויטיגע סומע וועלכע איז דערצו געברויכט געוואָהרען, אין מען האָט איינגעגעבען אויף גיבערניע פעזער פאַר זעקס פערזאָן וועגען אָבער וויא פערווינדערט זענען זייא געוואָהרען דאָס חאָטש קיין שום השתדלות איז ניט געמאַכט געוואָהרען צו צו יאָגען די פעסער אין אפילו דער וואָס פלעגט אָבצונוצען די גרעסטע פראָטעקציאָן האָט אויך געברויכט צו געדוירען 'אַ חדש איידער ער האָט בעקומען דעם פאַס אין דאָה איז זייא באַלד דיא אַנדערע וואָך אָהנגעקומען דיא פעסער, זייא האָבען שוין דרונגען געזעהן אַ צייכען אַ ישועה פאַר זייא אין זייא האָבען זיך פריילִיך געלאָזט אין וועג אַריין קיין סאַדיגערי צום הייליגען צדיק ר' ישראלטשע ריזינער, וויא זייא זענען אָהנגעקומען זענען זייא גלייך אַריין געגאַנגען צום רבין אין האָבען פאַר איהם אויסגעגאָסען זייער ביטער האַרץ אין איהם דערציילט דאָס זיי זענען שלוחים פון עטליכע הינדערט פאַמיליעס יודען, וועלכע וואָהנען אויף דעם שטח וואָס דער גביר האָט אָבגעקויפט שוין אַסאַך יאָהרען אין זייערע זיידעס האָבען אויך דאָה געוואָהנט אין זיך שיין מפרנס געוועזען אין יעצט איז געקומען דער גביר אין טרייבט זייא אַרויס אָהן דין אין משפט זייא האָבען איהם קיין שום שלעכטץ נישט געטהון, אין וויא וועלען זייא זיך אַ הין טאָהן אין דער צייט ווען אַ יוד טרייבט זייא אַרויס וועט דאָך קיין גוישער פריץ זייא אַוודאי נישט וועלען אַריין לאָזען, זייא האָבען זייער שטאַרק געוויינט, דער רבי האָט זייא געטרייסט אין ער האָט זייא פערזיכערט דאָס מען וועט זייא קיין שלעכטץ נישט טאָהן אין זייא וועלען פערבלייבען אויף זייער אָרט דער רבי האָט באַלד אַוועק געשריבען אַ בריף צו דעם גביר, היתכן דאָס אין דער צייט ווען יודען ווערן אַזוי גערודפט אין געפייניגט אין השי"ת האָט איהם געהאָלפען דאָס ער האָט געקויפט אַ שטיק לאַנד אויף וועלכען ער קען בעזעצען אַסאַך פרישע יודען זיי זאָלען האָבען פרנסה גייט ער

נאָהר

ארויס טרייבען דיא אלטע יודישע איינוואָהנער אלזא זאָל ער זיך בערעכענען אז ער וועט דערמיט זיך אליין שאָדען טאָהן אין ער זאָל זיין פריהעריגע גזירה קעגען זיינע ברידער וועלכע זייא זענען גאָהר נישט ערגער פון איהם מבטל זיין, אָבער דער גביר האָט זיך דערפין גאָהר נישט געמאַכט ער האָט אפילו נישט גיענטפערט אויף דעם בריף עס איז איבער געגאַנגען אַצייט וואָס עס האָט שוין בעדאָרפען צו זיין ענטפער אויף דעם בריף אין עס איז נישט געוועזען האָט דער הייליגער ריזינער נאָך אַמאָהל געשריבען אַבריף צו דעם גביר שוין מיט מעהר אַזהרה אין אַז ער זאָל וויסען דאָס מיט דעם שטעלט ער אין סכנה דעם גאַנצען יודענטהום וועלכע וואָהנען אין דערפער אין האָבען זיך זייער פרנסה אין וויא באַלט דיא גוישע פריצים וועלען געוואָהר ווערען דאָס אַ יוד האָט פון זיינע מאַיאָנטקעס אַרויסגעיאָגט דיא יודען וועלען זייא דאָך זאָגען פערגרויס ווייסט ער דאָס זיינע ברודער זענען ווערט מען זאָל זייא אַרויס טרייבען אין זייא בעשווינדלען אַוודאי אין אַלע מסהרים וועלכע מען לאָזט זייא צו, אין נאָך כהנה שטראָף רייד. אין לסוף האָט ער איהם ווידער אויסגעפיהרט דאָס ער וועט פערגרויס חרטה האָבען דערנאָך. אָבער ער ווייסט נישט צו ער וועט דערנאָך שוין עפּיס קענען אַנדערשט מאַכען, דער רייכער גביר האָט זיך אָבער פון צווייטען בריף אויך גאָהר נישט וויכטיג געמאַכט:

דער הייליגער ריזינער אָבער וועלכער האָט געוואָלט די טובה פון ביידע צדדים האָט זיך נישט בענוגען געלאָזט מיט דיא צוייא בריפליכע התראות נאָהר ער האָט אויך צו איהם דאָס דריטע מאָהל געשריבען אַבריף נאָהר דאָס מאָהל האָט ער שוין נישט געשיקט דעם בריף אוף דער פאָסט נאָהר דורך אַספּעציעלען שליח, אין ער האָט געשריבען צו דעם גביר בזה הלשון אולי ווי די פלעגסט צו מיר קומען אַסאַך מאָהל דאַרפסט דיא וויסען דאָס איך ווייס אַז דיא האָסט דאָך מיינע בריף דערהאַלטען אין אויב דיר דאַכט זיך אַז איך ווייס נישט זאָג איך דיר דאָס איך ווייס אין איך שיק דיר יעצט דרובער מיט דעם שליח וויל איך זאָל זיכער זיין דאָס דער בריף וועט פערגעוויס קומען אין דיין האַנד אַריין. נאָהר דער שליח זאָל זיין אַ שליח בית דין איך בין דיך מזמין זאָלסט קומען אַהער תיכף אַדין תורה האַלטען מיט דיא אַלע יודען וועלכע וואָהנען אין דיינע מאַיאָנטקעס, אין באם דיא וועסט נישט תיכף קומען לדין זאָלסט דיא וויסען מיט וועמען דיא האָסט צו טהון

דיא

דיא וועסט נישט קומען מיט גוטען וועסט דיא אַליין בעטען מען זאָל דיך אַהער פיהרען נאָהר דערנאָך וועט זיין פערפאַלען, דער שליח איז געקומען צוא דעם גביר און ער האָט איהם דעם בריף, איבער געגעבען און ער האָט איהם אויך בעל פה געוואָרענט ער זאָל ח"ו נישט אַרויפצוהען אויף זיך דעם צאָרען פין דעם היילינען ריזינער צדיק, אָבער ליידער האָט מעשה שטן מצליח געוועזען, און וואָס מעהר דער שליח האָט איהם געוואָרענט האָט דער בעל דבר איהם איין גערעדט אַז דאָס איז נאָהר אינטער געשטעלט פין זיינע בעלי בתים דיא דאָרפס לייט וועלכע זיצען דאָרט און וויינען בייא דעם רבי'ן אָבער אַז ער וועט זיך נישט וויסענדיג מאַכען וועלען זייא בטל ווערען און אויך דער רבי וועט נאָהר זייא אַרויס פאַטערען וועט ער איהם געמאַכלאָזען דרובער האָט ער דעם רבינ'ס שליח גיענטפערט שטאָלציג פאָהר דיר געזינטערהייט און זאָג דעם רבי'ן אַזוי וויא איך מיש מיך נישט אין זיינע געשעפטען אַזוי בעט איך איהם דאָס ער זאָל זיך אין מיינע געשעפטען אויך נישט מישען אין עס זאָל איהם גאָהר נישט אָהנגייען ווייל אין מיינע מאַיאָנטקעס קען איך טוהן און וועל טוהן אַזוי וויא איך וויל. דער שליח איז מיט גרויס עגמת נפש צוריק געפאָהרען ווייל ער איז אויך געוועזען דעם גביר אַ גוטער פריינד דען אַלע מאָהל וואָס ער פלעגט צו קומען צום רבי'ן פלעגט ער כמה מענטשען גרויסע טובות מאָהן. און יעצט האָט ער געוויסט אַז זיין האַנדלונג אַ קייגען דעם היילינען ריזינער וועט אויף איהם קיין גוסט נישט ברענגען נאָהר וואָס האָט ער געקענט טהון ער האָט מיט איהם גענוג גערעדט און איהם געוואָהרענט אַז ער וויל נישט פאָלגען איז ער דאָך זיך אַליין שולדיג:

דער שליח איז צוריק געקומען צום היילינען ריזינער און ער האָט איהם דערציילט וויא ער האָט מיט דעם גביר גערעדט מיט גוטען און מיט בייזען און ער האָט בייא איהם גאָהר נישט געקענט פויעלען, ער האָט געהייסען ענטפערען דעם רבי'ן דאָס ער מישט זיך נישט אין רבינס געשעפטען זאָל זיך דער רבי אין זיינע געשעפטען אויך נישט מישען, דער היילינער ריזינער האָט זיך מעהר נישט גיענטפערט וויא נאָ נאָ, פלוצלינג איז דער גביר קראַנק געוואָהרען און מען האָט גערופען דעם דאָקטאָר האָט ער געזאָגט מען דאַרף וויא אַמשנעלסטען צוא פאָהרען מיט איהם קיין וויען אויב נישט איז ער מסוכן מען קען קיין געלט ניט שפאָהרען און מען האָט גענומען אַגרעניץ

ערלויבניש

ערלויבעניש ווייל אין אַזוי אַדרינגענדען פאל איז נישט מעגליך געוועזען צו ווארטען קיין לענגערע צייט, אָבער צום בעווינדערען איז געוועזען דאָס אַנשטאַט וואָס ביידא אַזעלכע פאַלען ווערט דיא ערלויבעניש שנעל ערלעדיגט אַפילו מען גיט נישט קיין געלט אין דאָ שיט מען מיט'ן געלט ווער פין דיא שרייבערס עס האָט נאָהר צו געזאָגט עפיס אַ טובה צו טאָהן אין דיא ערלויבעניש צו צו איילען, איז דאָה געוועזען פונקט פערקעהרט דיא בעאַמטע האָבען איהם געקענט פאַר אַ גרויסען גביר, אין לויט וויא דער דאָקטער האָט געשריבען אין זיין אונטערשטיצינג דיא דרינגליכקייט פון דער שנעלער גרעניץ ערלויבעניש האָבען זייא איינגעזעהן אַז דאָה איז פאַר זייא אַ קוואַל פון געלט צאַפען אין איין אַזעלכע פאַלען האָבען דיא רוסישע בעאַמטע שוין געוויסט וואָס זייא האָבען צו טאָהן קיין תירוצים האָט זייא שוין נישט געפעהלט אין דיא מעשה האָט אָבגעקאָסט אַסאַך געלט אין עס איז שוין געהאַט אַרובער געגאַנגען אַ גאַנצען חדש אין דיא ערלויבעניש איז נאָך נישט געוועזען, מען האָט איינגעזעהן אַז דאָהה איז עפיס נישט גלאַטיג. אין דעם גביר איז פין טאָג צו טאָג ערגער געוואָהרען ער איז שון גיוועזען כמעט ווי אוס מענטש אָבער זיין האַרטקייט האָט איהם נישט געלאָזט איבטערטעניג ווערען פאַר דעם הייליגען ריזינער צדיק אין ער האָט זיך גאָהר נישט וויסענדיג געמאַכט אַז דאָס איז איהם געקומען צו ליעב זיין ווידער שפענוגען אין דעם בעפעהל פון רבין, אַדרבה ער האָט זיך געהייסען דערלאַנגען דעם דיקרעט וועלכען ער האָט צו געשיקט דו דיא דאָרפס לייט זייא זאָלען זיך אַרויס ציהען פין זייבע מאַיאָנטקעס אין אַז ער האָט געזעהן דאָס דער טערמין איז אין דרייא טאָג אַרום האָט ער געזאָגט זיין בני בית דאָס זייא זאָלען געדענקען אויב ער וועט נאָך נישט פאָלקאָם געזינד זיין צום טערמין ער זאָל קענען אַרויס פאָהרען מיט דעם קאָמאָרניק דיא דאָרפס יודען אַרויס וואַרפען פין זייערע דירות זאָלען זייא אַרויס פאָהרען מיט דעם קאָמאָרניק, אָבער לויט וויא ער פיהלט זיך דאַכט זיך איהם דאָס ער וועט נאָך מאָרגען זיך קענען אויפהייבען:

אָבער דער מענטש טראַכט אין דער הימעל לאַכט זאָגט זיך אַ שפריך ווערטעל דעם זעלבען טאָג איז אין דעם גבירס קרענק אַריין געטרעטען אַ ענדערונג, אָבער ליידער נישט צום בעסערונג פערקערט דיא קרענק האָט זיך פלוצלונג אַזוי געשטאַרקט דאָס ער האָט אָהנגעוואָהרען דאָס בעוויסטזיין אין גאַנצען ר"ל אין ער איז זייער צו רידערט געוואָרען

ווער עס אין צו איהם צו געגאַנגען האָט ער געשלאָגען אין געשאָלטען. דאָס בני בית האָבען געזעהן אַז עס האַלט שוין נישט גיט מיט איהם זענען זיי געלאָפען מיט אַ געוואַלט אין מאַגיסטראַט אריין אין נאָך גרויס געבעט אין אַ גרויסע סומע געלד האָט מען דיא ערלויבעניש געגעבען אין וויל ער איז שוין געוועזען זייער אויף אַ שלעכטען מצב האָבען זיי גענומען מיט זיך דעם דאָקטער, אָבער אין מיטען וועג האָט דער דאָקטאָר געזאָגט דאָס עס האָט זיך שטאַרק פערערגערט אין ער ווייסט נישט צו ער וועט נאָך לעבעדיגערהייט קומען קיין וויען, אין דער זעלבער צייט איז דער חולה צוריק געקומען צום בעוויסטזיין אין ער האָט געזאָגט צו זיינע בעגלייטערס דאָס אַזוי וויא ער ווייסט דאָס זיינע טעג זענען געציילטע אין ער וויל נישט ליגען אין דער פרעמד וויל ער שוין צוריק פאָהרען אַ היים. באָהר אַזוי וויא דאָס איז איהם געקומען דורך דעם וואָס ער האָט דעם הייליגען ריזינער נישט געוואָלט פאָלגען וויל ער חאָטש ביים לעבען דעם רבין איבער בעטען זאָל מען צופאָהרען קיין סאַדיגערי. דיא קינדער האָבען איהם געברענגט קיין סאַדיגערי באָהר פון דער פיהר האָט ער נישט געקענט אַראָב גיין האָט ער בעפוילען אריין צום רבין דאָס ער שטייט אין דרויסען פאַר דעם טויער אין ער קען נישט אריין גייען, בעט ער דעם רבין ער זאָל איהם מוחל זיין, דער הייליגער ריזינער איז צו איהם אַרויס געקומען אין ער האָט אַפּאָהר מיניט אויף איהם געקוקט אין ער איז צוריק אריין געגאַנגען, אין מיט דעם גביר איז מען אַ היים געפאָהרען אין ער איז באַלד געשטאָרבען:

ביי דעם הייליגען ריזינער פלעגט צו זיין חסידים וועלכע מען פלעגט פאַר זייערט וועגען שטעלען וויין אפילו זייא זענען נישט געוועזען אין איינער פון דיא איז אויך געוועזען דער דאָזיגער גביר אין אַסאַך מאָהל פלעגט דער רבי הייסען דיא גבאים שטעלען וויין אויף זיין חשבון ווי עס איז שוין געהאַט אוועק געגאַנגען עטליכע יאָהר נאָך דעם וואָס דער גביר איז געהאַט געשטאָרבען, פלוצלונג איינמאָהל שבת ביים טיש האָט דער הייליגער ריזינער געהייסען שטעלען וויין פער דעם גביר'ס וועגען דיא גבאים וועלכע האָבען שוין געוויסט דאָס דער גביר לעבט שוין נישט האָבען געמיינט דאָס דער רבי ווייסט דער פון נישט דרובער האָבען זייא זיך נישט וויסענדיג געמאַכט. אָבער וויא דער רבי האָט נאָך אַמאָהל געזאָגט דאָס מען זאָל שטעלען וויין פאַר דעם גביר'ס וועגען. האָבען דיא גבאים שוין קיין צווייטע עצה נישט געהאַט וואָס צוא זאָגען

דעם

דעם רבין דאָס דער גביר געפינט זיך שוין מעהר נישט צווישען דיא
לעבעדיגע, וויא זייא האָבין דאָס געזאָגט האָט זיך דער הייליגער ריזינער
צו זייא אָהנגערופען איהר ווייסט אין איך ווייס נישט. איך ווייס אויך
דערפון. נאָהר איך וועל אייך דערציילין וועט איהר שוין פערשטיין פער
וואָס איך הייס יעצט שטעלין ווין פאַר דעם גבירס וועגען. עס
וואָלט וויסען אַז אין הימעל איז פערהאַנגען דריי בתי דינין. איין בית
דין פון מלאָכים. אין דאָס צווייטע פון נשמות פון דיא הייליגע צדיקים
וועלכע זענען שוין בעולם האמת. אין דאָס דריטע בית דין פון צדיקים
וועלכע זענען נאָך דאָה אויף דעם עולם. און דער סדר איז אַזוי געוועזען
וויא דער מענטש שטאַרבט אין ער קימט אָב געבען אַ דין וחשבון
שטעלט מען איהם פער דעם ערשטין בית דין פון דיא מלאָכים אין זייא
זענען שטאַרקע מחמירים ווייל זייא פערשטייען גאָהר נישט וויא קען
זיך דער וועגען אַ מענטש וועלכע איז פון אַ טיפה סרוחה מורד צו זיין
אין כביכול וואָס האָט איהם געטהון כל מיני טובות. נאָהר אַז דער
מענטש האָט אַ זכות אין ער איז ביים לעבען געוועזען דבוק אין אַ צדיק
קען ער פערלאַנגען דאָס מען זאָל איהם פיהרען לדין פאַר דעם צווייטען
בית דין פון דיא נשמות הצדיקים, אין אָבוואָל דאָרט איז אויך זייער
שווער זוכה בדין צו זיין ווייל זייא זענען שוין לאַנג פון דער וועלט
געדענקען זייא שוין נישט דיא אַלע טורדות וואָס דער מענטש האָט אויס
צו שטייען ביים לעבען אין אויך פון זייער צייט ביז הייגט האָט זיך דיא
וועלט שטאַרק געענדערט דאָס מיט דעם פרצייטישען פראָסטען מענטש
וואָלטען זיך הייגטיגע רביס נישט געקענט גלייכען אָבער פון דעסט וועגען
איז דאָרט דער משפט פיהל גרינגער וויא ביים דעם ערשטען בית דין
פון דיא מלאכים, אין דער מענטש וועלכער. האָט נאָך אַ גרעסערע זכי'
דאָס זיין רבי לעבט נאָך אין ער איז פון דעם בית דין של מעלה
פון דיא צדיקים וואָס לעבען נאָך אויף דער וועלט אין ער בעט דאָס
מען זאָל איהם פיהרען צו זיין רבין למשפט דער האָט אוודאי אַ
גרינגען משפט ווייל דער רבי קען אין מעג איהם אַ טובה טאָהן אין
ער האָט זיך געגעבען אַ שטעל אויף אין געזאָגט געלויבט השי"ת וואָס
ער האָט מיך אויסגעקליבען פאַר איינעם פון דעם דריטען בית דין אין
אַז דער מענטש האָט געהאַט אַ זכי' דאָס מען זאָל איהם שטעלען פאַר
אונז לדין בין איך גרייט איהם אַ טובה צו טוהן, דרובער הייס איך
שטעלען פאַר זיינעט וועגען ווין:

דער רבי ר׳ נחום פערקויפט זיין עולם הבא אין שטעטל אויף פער דעם געלט א מקוה אין א שטעטעל.

זעהער אינטערעסאַנט איז די׳א ערצעהלונג וואָס ווערט געברענגט פון דעם הייליגען רבין ר׳ נחום. איינמאָהל איז ער געקומען אין אַ שטעטעל אין פּאָדאָליען און ווי׳א זיין שטייגער איז געוועזען צום אלעם ערשטען זיך נאָהר צו פרעגען ביי׳א דעם רב וואָס פאר א תיקונים מען דארף צו מאַכען אין שטאָט ער זאָל וועגען דעם זעהן מעורר צו זיין אין זיינע דרשות. און אַז ער האָט דעם שטאָדטס רב געפרעגט האָט ער איהם גיענטפערט דאָס מען וואָלט זייער נויטיג בעדאַרפען אין דעם שטעטעל אַ מקוה אָבער ליידער קען ער ניט וועגען דעם מעורר זיין דעם עולם ווייל זייא וואָלטען אליין געוואָלט אפילו מער טוהן וויא זייערע כוחות נאָהר זייא זעהען ניט אומשטאַנד עפּיס אויפציטהון אין דעם. נאָהר איין גביר איז דאָ אין דעם שטעדטעל וועלכער קען יאָה עפּיס אויפטהון ווען ער זאָל וועלען ליידער איז ער אָבער אַ גרויסער קמצן און ער וויל ניט דער שטאָדט בייהילפיג זיין און ביי׳א איהם קען מען ניט פועלען דורך קיין דרשות ווייל ער גייט קיינמאָהל ניט הערען קיין דרשן אָדער מוכיח. ווי׳א דער רבי נחום האָט גיהערט דאָס אויפפיהרינג פון דעם קמצנישען גביר האָט ער אויך פערשטאַנען אַז מיט קיין מוסר און דברי תוכחה וועט ער אויף דעם גביר גאָהר ניט קענען ווירקען, אָבער ווייל ער האָט זייער בעוואָלט מזכה זיין דאָס שטעדטעל מיט דער סביבה זיי זאָלען האָבען אַ מקוה, איז ער געפאַלען אויף אַזוי אַנאָרגינעלע המצאה. אַזוי וויא זיין גיטער נאָמען איז שוין דאַמאָלס געוועזען בעוויסט דאָס ער איז אַ גרויסער צדיק און איז אַבעל מופת איז ער תיכף ארויס געגאַנגען פון דעם רב און ער איז געגאַנגען אין מארק אריין און ער האָט געדינגען אַ באָהט, און האָט געהייסען דעם בעל עגלה ארויס פאָהרען דורך איין עק שטאָט און צוריק אריינפאָהרען דורך דעם צווייטען עק, דער בעל עגלה האָט אַזוי געטהון און ווי׳א זיי׳א זענען צוריק אריינגעפאָהרען אין שטעדטעל אריין האָט דער רבי ר׳ נחום איהם גיהייסען פערפאָהרען צו דעם גביר אין הויף אריין:

אריינפאָרענדיג האָט דער בעל עגלה דערציילט אַז אין דער באָהד זיצט דער הייליגער רבי ר׳ נחום. וויא דער גביר

האָט

האָט געהערט דאָס דער בעוויסטער רבי ר' נחום פאָהרט דאָה האָט עהר טראָץ זיין גרויס קמצנות נישט געהאַט קיין העזה איהם נישט אַריין צו לאָזען אין ער האָט איהם באַלד אָהנגעוויזען אַ שיין צומער אַריין צו גייען, דער רבי ר' נחום האָט זיך געמאַכט אַביסעל שטאָלציג כדי דער גביר זאָל נישט האָבען קיין העזה צו דערציילען זיין פערלאַנג, און ער האָט קיינעם נישט געהייסען אַריין לאָזען דער גביר האָט געזעהן דאָס דיא גרעסטע שטאָט בעלי בתים זענען געקומען און האָבען חאָטש געוואָלט שלום נעמען און זייא האָבען נישט געהאַט דיא זכיה דער צו און האָבען זיך געמוזט אומקעהרען מיט גרויס עגמת נפש האָט ער זיך גיט געפיהלט דערמיט וואָס ער האָט אַזוי אַ גליק געהאַט דאָס דער רבי ר' נחום איז זיין גאַסט. פאַרענאַכט האָט דער רבי ר' נחום געהייסען אַריין רופען דעם גביר ער האָט מיט איהם צו שמיסען זעהר אַוויכטיגע זאַך, דער גביר זעלבסט פערשטענדליך תיכף אַריין געגאַנגען און זעהענדיג וויא פיהל הויבע מענטשען שטייען נאָך פון דער פריא אָהן און וואַרטען און קענען נישט אָהן קומען צו דעם רבין ר' נחום האָט ער דעם רבין זייער מקנא געוועזען, אַריינקומענדיג האָט ער בעמערקט אַז דער רבי איז פערנומען אין אַ טיעף ענין און ער האָט גאָהר נישט געהערט זיין אַריין קומען, דרובער האָט ער זיך אַנידער געזעצט און דער זייט ער זאָל דעם רבין נישט שטערען און זיינע געדאַנקען זיצענדיג האָט ער זיך געטראַכט וויא וואָהל קען זיין דעם רבין ר' נחום אויף יענער וועלט ווען אויף דער וועלט וואָס ער עסט נאָהר דיא פירות פון זיינע מעשים האָט ער אַזוי פיהל כבוד און רוהם. בפרט נאָך אויף יענער וועלט וויא ער וועט אָבנעמען דעם גאַנצען שכר פאַר זיינע מעשים טובים. און ער דער קמצנישער גביר וויא לעבט ער אָב דיא וועלט יעדער רוקט זיך פון איהם אָב מיט עקעל וויל ער וויל קיינמאָהל קיין מענטש קיין טובה טוהן און ער גיט קיין גראָשען צדקה נישט און אויף יענער וועלט וועט ער דאָך אוודאי קיין שום גיטעס נישט האָבען וויל פאַר וועלכע מעשים טובים קומט איהם גיטעס צו בעצאָהלען אויף יענער וועלט:

טראַכטענדיג אַזוי איז ער גיזעסען אַ לענגערע ווילע און עס האָט איהם גאָהר נישט געקענט איינפאַלען אַז דיא געדאַנקען

האָט טאַקע דער רבי ר' נחום אין איהם אַריין געבראַכט אַזוי וויא מיר האָבען שוין דערציילט אין דער מעשה פון דעם יונגענמאַן וועלכער איז געוועזען אַ משלים אין אַללע מעלות נאָהר אַ בעל גיאה

אין דער רבי ר' נחום האט אין איהם אריינגעבּרענגט א געדאנק דאס ער זאל קומען הערען זיין דרשה אין מיט זיינע אָרגינעלע דברי תוכחה האט ער איהם מחזור למוטב געוועזען, דער כח פון דעם רבין ר' נחום אין דעם ענין פון אריין צו ברענגען אין א מענטש אריין געדאנקען וועלכע ער האט געוואלט איז ממש געוועזען צו בעווינדערען, אין ווען נישט דער רבי ר' נחום זאל געוועזען דעם גביר איבער רייסען פון זיינע דאזיגע געדאנקען ווער ווייסט וויא לאנג ער וואלט אזוי געוועזען געזעסען אין געטראכט ער האט פשוט פון דיא געדאנקען אליין גרויס הנאה געהאט, נאהר וויל עס איז שוין שפעטליך געוואָהרען אין מען האט געדאַרפען דאווינען מנחה האט דער רבי ר' נחום דעם גביר איבער געריסען פון זיינע געדאנקען, אין איהם געזאגט דאס וויל ער האט נישט געקענט פריהער מיט איהם שמיסען וועגען דעם וויכטיגען ענין בעט ער איהם ער זאל תיכף נאך מנחה מעריב אריין קומען וויל ער האט מיט איהם צו שמיסען וועגען זייער א וויכטיגע זאך וועלכע וועט איהם גרויסע נוצען ברענגען, אין יעצט איז שוין שפעט מען דארף גיין דאווינען מנחה, דער גביר אויפהאפענדיג פון אזעלכע געדאנקען האט דעם רבינס יעדער ווארט געשלינגען אזוי וויא א דארשטיגער טרינקט וואסער, אין אז ער האט געהערט דאס דער רבי וויל מיט איהם שמיסען וועגען אזאך וואס וועט איהם ניצען ברענגען האט דאס איהם אזוי פעראינטרעסירט דאס ער וואלט שוין געוואלט אז דאס זאל זיין וועגען עפּיס א גייסטיגע זאך אזוי איז ער געוואָהרען איבער געקערט צו א אנדערען מענטש אין ער האט זעלבסט ממאס געוועזען זיין פריהערדיגע קמצנותקייט אין עס איז איהם שוין א שאד געוועזען צוא פערגעמען צייט צוא גיין דאווינען אין בית מדרש אריין האט ער דעם רבי'ן געפרעגט אפשר וועט ער דאווינען אין דער היים עס איז דאָה אין יענער שטוב דיא חשובסטע שטאָדט לייט וועלכע ווארטען שוין פון דער פריה אהן. שלום צו נעמען אין עס איז דאָה מעהר וויא צוויי מנינים:

דער רבי ר' נחום האט איהם גיענטפערט דאס אָבוואָהל ער האט געוואלט גיין אין בית מדרש אריין דאווינען מנחה מעריב, נאהר וויל ער בעט איהם ער זאל דאווינען אין זיינע דירות וועט ער איהם צוא ליעב טוהן, אין וועט דאה דאווינען. דער גביר האט זיך זייער געפרייט וואס דער רבי האט איהם צוליעב געטוהן, אין איז אריין געגאנגען תיכף אין דערצווייטער שטוב אריין אין האט אליין אריין געברענגט

בית מרדכי

געבּרענגט דעם גרויסען בּלוצלאמפּ וועלכער איז געשטאנען אין זיין סאלע. אין ער האט אויך ארויס גענומען דיא זילבּערנע לייכטער אין אהנגעצינדען גרויסע ליכט בּייא דעם טיש וויא מען האט געדאווענט. אין אז דער רבי ר׳ נחום איז אריין געקומען אין דער שטיב אריין אין אז דער גאנצער עולם האט זיך געשטיפּט שלום נעמען איז דער גביר אויך געשטאנען אזוי הכנעה׳דיג וויא ער איז אויך איינער פון דיא פרעמדע מענטשען אין נישט דער גרעסטער גביר פון שטאדט אין דער בעל הבית פון דעם הויף. מען האט זיך געשטעלט דאווינען מנחה אין וויא דער גביר אין צוא געקומען צוא דער ברכה מלך אוהב צדקה ומשפּט. דאס הייסט דער רבונו של עולם האט ליעב דעם מענטש וועלכער טוהט צדקה. האט ער זיך איבּער געערעכענט וואס זאגט ער אלע טאג דרייא מאהל אין טאג. אין ער טוהט פּינקט פערקעהרט ער גיט קיין גראשען צדקה נישט אין ער האט דרויף גרויס חרטה געהאט אין ער האט זיך גיט אויסגעוויינט אין האט אויף זיך מקבל געוועזען דאס פון היינט אהן זאל ער אוועק ווארפען דיא שלעכטע מדה פון קמצנות אין ער זאל געבּען צדקה כפי יכלתו. אין אזוי איז ער בּייא דער גאנצער צייט פון דאווינען געוועזען זייער פערטראכט אין זיין פערגאנגענהייט וויא שלעכט ער האט זיך בּיז היינט אויף געפיהרט אין אלע היבזיכטען אין ער האט אויף אלעם גרויס תשובה געטהון, דיא שטאדט לייט וועלכע זענען געוועזען גיט בּעקאנט מיט דעם גבירס ארט פיהרינג אין פּסיכאלאגיע האבּען זיך זייער געווינדערט אויף זיין יעצטיגער ערינצקייט אין צוא געלייגטקייט. זייא האבען איהם ערב יום הקדוש פאר כל נ״רי נישט געזעהן אזוי פיהל וויינען אין פערטראכט זיין. אויך זיין בּרייט אויפנעמען דעם רבּי׳ן ר׳ נחום איז בּייא זייא געוועזען אונפערשטענדליך וויל זייא האבען איהם געקענט פאר אנאויסטערלישען קמצן. אין זייא האבען אלע דאס צוא גערעכענט צוא דעם גרויסען כח אין הייליקייט פון דעם רבי׳ן ר׳ נחום דאס ער האט מיט זיין גרויס הייליגקייט אין אזוי אקליינע ווייל גקענט ווירקען אויף אזוי אשטייגערען הארץ וויא דער גביר האט געהאט:

אבער אז דער רבי ר׳ נחום איז מיט זיין דאזיגען אויפהאלטען זיך בּייא דעם גביר אויסען געוועזען נאך עפּיס חוץ איהם פון זיין גרויס קמצנות אב צוא געוויינען האט קיין שום מענטש אפילו נישט

טריין

אריין געקלערט, דרובער וויא פער ווינדערט זענען זייא געוואהרען זעהענדיג דאס אין דער פריה האט דער גביר געברענגט ארבייטער וועלכע האבען אהנגעהויבען צוא גראבען א מקוה. זייא האבען זיך שוין נאהר נישט געקענט בעהערשען אין זייא האבען בעשלאסען דעם גביר זעלבסט צוא פרעגען אזוי וויא דער רבי ר' נחום וועט אוועק פאהרען. אגב איז דער גביר אליין אויך געוואהרען אנאנדערער מענטש א מזג טוב ער האט נאהר נאך געזיכט וויא אמענטש נויטיגט זיך אין זיינע אטובה הן אין געלט שטיצע הן אזוי א נעצה אדער א גוט ווארט פאר איהם צוא ריידען. אין דרובער איז ער געוואהרען אין דיא צוויא טעג אזוי צוא געלאזט צוא אלע מענטשען גלייך וויא ער וואלט פין אייביג אויף געוועזען א גיט הערציגער מענטש. אין וויא דער רבי ר' נחום איז אוועק געפאהרען האבען איהם דיא גאנצע שטאדט בעגלייט אין דער גביר איז אויך געוועזען צווישען זייא געזועגענדיג מיט דעם רבי'ן האט דער גביר זיך שטארק צעוויינט אהיים גייענדיג האבען איהם מענטשען געבעטען דאס ער זאל זייא ערקלעהרען וויא אזוי זיין כאראקטער איז אין די צוויא טעג אזוי אומנאטירלעך איבער בעוואהרען פין אזוי א נאויסטערלישען קמצן צוא אזוי אגרויסער נדבן אין גיט הערציגער מענטש. וויא אויך אין וואנען איהם איז איינגעפאלען צוא לאזען מאכען אויף זיינע הוצאות א מקוה וועלכע דארף דאך אב קאסטען אהון רב אז דאס גאנצע שטעטעל צוא זאמען איז נישט בכח צוא מאכען קיין מקוה. דער גביר האט נישט וועלענדיג א שמייכעל געטהון אין האט זיך צוא זייא אהנגערופען נאך וויא פער ווינדערט וועט איהר בלייבען ווען איהר וועט זעהן אז אויסהאלטען די וויטערדיגע הוצאות פין דער מקוה וועל איך אויך אויסהאלטען אויף מיין חשבון. דיא מענטשען האבען זיך אליין נישט געקענט גלייבען וואס זייערע אויערען הערען ציא דאס איז ווירקליך וואכענדיג אדער עס איז נאהר א חלום:

נאהר דער גביר האט זייא דיא זאך באלד ערקלערט מיט א בויגען פאפיר וועלכען ער האט ארויס גענומען פון זיין טאש אין ער האט זייא געגעבען איבער צו לייענען דארט איז געשטאנען קלאהר אין דייטליך א שטר מכירה וועלכער איז געשריבען פינקטליך מיט אלע תנאים וועלכע מען דארף דאס דיא מכירה זאל גיט זיין. אז דער רבי ר' נחום האט פערקויפט זיין חלק עוה"ב דעם גביר בתנאי דאס דער גביר

טאָל אויסבויען פון זיין געלט א מקוה אין זאָל זיא אויך אויסהאַלטען
מיט אלע הוצאות ביז דיא שטאָט וועט אומשטאַנד זיין אליין אויס
צוהאַלטען דיא מקוה מיט זייערע מיטלען. דיא שטאָט לייט האָבען גאָהר
נישט געקענט פערשטיין דאָס גרויסע מסירות נפש פון דעם היילינען
רבין ר' נחום דאָס בלויז ער איז מפקיר דיא וועלט פאַר דעם מזכה הרבים
צו זיין גאָהר זיין חלק אויף יענער וועלט איז ער אויך גרייט געוועזען
אוועק צו געבען מזכה צו זיין יודען מיט א כשרה מקוה, אין זייא האָבען
ערשט דערזעהן דעם גרויסען כח פין צדיקים. דיא מעשה איז באַלד
מפורסם געוואָרען אין דעם גאַנצען געגענד, האָבען דיא גרויסע חסידים
בעפרעגט דעם רבין ר' נחום וויא פאַלט ער אויס אזוי א מעשה צו טוהן
האָט ער זייא גיענטפערט, איהר ווילט זיין חסידים אין איך טאָהר קיין
חסיד נישט זיין, דיא חסידים האָבען נישט פערשטאַנען וואָס ער מיינט
מיט דיא דאָזיגע ווערטער האָט ער זייא געזאָגט עס איז דאָך אבפירושע
גמרא אין ברכות, דאָס דוד המלך עליו השלום האָט זיך גערופען חסיד
גאָהר דערפאַר ווייל ער האָט זיך משתדל געוועזען מטהר צו זיין א אשה
צו איהר מאַן, אָבער דיא חסידים, האָבען זיך נאָך מיט דעם תירוץ נישט
געוואָלט בערוהיגען ווייל זייא האָבען געטענעט דאָס אויב עס איז בייא
דעם רבין אזוי טייער געוועזען דיא מצוה האָט ער אונז געקענט זאָגען
וואָלטען מיר דיא סומע געוועזען צו זאַמען געשאַפט נישט דער רבי
זאָל פערקויפען דאָס אייביגע לעבין אין דאָס חלק אין גן עדן, האָט
זייא דער רבי ר' נחום בערוהיגט אין ער האָט צוא זייא געזאָגט
דאָס איהר זענט טאַקע גערעכט דאָס צוליעב דעם אליין וואָלט איך
געקענט זעהן דאָס געלט צוא זאַמען שאַפען, אָבער איך האָב נאָך איין
טעם געהאַט אין דער זאַך בעמליך עס איז מיר שוין פין אלאַנגע צייט
שווער געוועזען איך זאָג עטליכע מאָהל אין טאָג ובכל מאדך דרשינען
אונזערע חכמים זכרונם לברכה דיא זאָלסט ליעב האָבען דעם רבונו
של עולם מיט דיין גאַנץ געלד אדרבה זאָגט מיר וויא אזוי אמענטש
וויא איך וועלכער פערמאָגט גאָהר נישט. אין קיין שום זאַך פין דער
וועלט האָט בייא מיר קיין חשיבות נישט ווי קען ער אמת'דיג מקיים
זיין דעם ובכל מאדך. טאָה קימט דאָך אוס דאָס איך זאָל ח"ו זאָגען אלע
טאָג עטליכע מאָהל אין טאָג ליגענט פער דעם רבונו של עולם. אָבער
יעצט וועל איך שוין קענען אמת'דיג זאָגען ובכל מאדך, דאָס איך בין
גרייט אלע מאָהל אוועק צוא געבען מיין חלק עולם הבא פאַר דער

מינדעסטער מצוה פין רבונו של עולם. דער זכות פין דעם הייליגען רבי'ן ר' נחום זכרונו לברכה זאל אונז בייא שטיין מיר זאלען געהאלפען ווערען מיט אלעם גיטען אין מיר זאלען זוכה זיין צוא דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן:

זעהר א אונטערעסאנטע ערצעהלונג האט דערציילט ר' דוד'ל טאלנער זכרונו לברכה. דעם רבי'ן ר' נחום'ס אנאייניקעל:

איינמאהל האט דער רבי ר' דודל טאלנער זכרונו לברכה געשמיסט פין דיא שוחטים האט ער אזוי געזאגט איך האב אקבלה פין מיין פאטער ר' מאטעלע טשערנאבעלער זכרונו לברכה אין מיין פאטער פין זיין פאטער דער רבי ר' נחום זכרונו לברכה אין מיין זיידע פין זיינע עלטערען אין פין זיינע הייליגע רבי'ס ביז אליהו הנביא זכור לטוב. אז יעדען שוחט וואס ער איז איין ערליכער יוד אין אזאך ערליכע יודען זענען זיך סומך אויף זיין שחיטה. העלפט דער מלאך מיכאל אליין איהם צוא אבשטעלען ג'ט דעם חלוף. אז ער זאל ניט חלילה מכשיל זיין דעם רבי'ס מיט קיין מאכלות אסורות. אין דערנאך האט ער דערציילט. וואס מען מיינט ערליכקייט פין איין שוחט קען מען פערשטיין פין דער פאלגענדער מעשה:

איינמאהל איז דער רבי ר' נחום געוועזען אין זיינע פיהל וואנדערונגען שאפען געלט אויף דער גרויסער מצוה פון פדיון שבוים האט זיך געמאכט דאס איהם איז אויס געקומען שבת צו האלטען אין א דארף ארייןפאהרענדיג אין דארף אריין האט ער געטראפען איוד גייען האט ער איהם געפרעגט צו אין דעם דארף איז דאה אשוחט האט ער איהם גיענטפערט יאה, האט דער רבי ר' נחום איהם געפרעגט וויא ער וואהנט, דער יוד אליין איז טאקע געוועזען דער שוחט אין ער איז געגאנגען פון איין דארפס יוד בייא וועלכען ער האט געשאכטען א בהמה. וויא גיוועהנליך צו גיין שעכטען טיהן דיא שוחטים אהן געמיינע מלבושים ווייל עס איז איין שאטע אגיט מלבוש טאמער וועט עס פערבלוטיגט ווערען. אין וויל דער שוחט האט בעמערקט אז דער פרעגער איז פון דיא גרויסע לייט

לייט האָט ער זיך זייער געשעמט צו זאָגען דאָס ער איז דער שוחט, האָט ער דעם רבין געוויזען ווי א ארום צו צי פאָהרען צו דעם שוחט עקסטרע דורך א ווייטערען וועג כדי ער זאָל קענען דורך דעם בעהנטערען וועג פריהער אהיים קומען אין ער זאָל זיך איבער טהון, עס איז טאקע אזוי געוועזען דער שוחט איז שנעל אהיים געגאנגען אין זיך איבער געטהון אין דערווייל איז דער רבי נחום צי געפאָהרען, דער שוחט האָט איהם זייער אָרענטליך צו גענומען אין ער האָט איהם געגעבען א בעזונדערע שטיב צו דאווינען, נאָהר איידער דער רבי ר׳ נחום האָט זיך געשטעלט דאווינען האָט ער אריינגעשיקט נאָך דעם בעל הבית דעם שוחט אין איהם פריהער איבער גיבעטען אין געזאָגט אזוי וויא איך פיהר מיך אין יעדער אָרט וויא איך קום עס איך נישט קיין פלייש ביז איך זעה פריהער דעם חליף, אין דרובער בעט איך אייך אויך אז איהר זאָלט מיר נאָך דעם דאווינען ווייזען דעם חליף דער רבי ר׳ נחום האָט זיך געשטעלט דאווינען, אין דער שוחט איז ארויס געגאנגען אין גענומען בעקוקען דעם חליף האָט ער געזעהן דאָס דער חליף איז גיט נאָהר ער האָט זיך איבער גירעכענט צו ווייזען עמיצען איז אפשר גלייכער ער זאָל איהם נאָך א פאָהר שלייף געבען האָט ער אראָב גענומען דאָס שארף שטיינדעל בכדי ער זאָל דעם חליף נאָך אביסעל צו שלייפען:

נאָהר אזוי בעמענדיג דאָס שארף שטיין האָט ער זיך מיישב געוועזען. ווען עס זאָל וועלכער דאָרפסמאַן יעצט קומען אין וועלען איך זאָל פער זיינעט וועגען עפיס שעכטען וואָלט איך דאָך זיכער געשאָכטען מיט דעם חליף אין איך וואָלט איהם גאָהר נישט מעהר געשלאָפט היינט האָלט איך דאָך אז דער חלוף איז כשר אזוי וויא דער רבונו של עולם האָט אונז דרויף געבאָטען וויא אזוי זשע קען איך פאר אמענטש וועגען מעהר גיין שארפען איז ער ח״ו בייא מיר מעהר חשוב וויא דער רבונו של עולם. אין ער האָט זיך פעסט געהאַלטען בייא דער מחשבה ער זאָל נישט דעם חלוף מיין צוא שלייפען נאָהר אזוי ווייזען דעם חשובען אורח. נאָך דעם דאווינען איז דער שוחט אריין געקומען צום רבי׳ן ר׳ נחום אין ער האָט פאר איהם דעם חליף אנידער געלייגט ער זאָל איהם בעקוקען. האָט דער רבי ר׳ נחום געזאָגט צוא דעם שוחט מיט אזיסען שמייכעל אויב פאר דעם רבונו של עולם איז אייער חלוף כשר איז ער דאָך פאר מיר אוודאי כשר. דרובער דארף איך שוין דעם חליף נישט

איבער

איבער קוקען אין איהר מעגט נעמען אין שעכטען מיט דעם חליף פער מיינעם וועגען אַט אַזוי האָט רב דוד'ל טאַלנער זכרונו לברכה אויסגעפיהרט הייסט אַנערליכער שוחט :

אַ וואונדערליכע ערצעהלונג פון דעם הייליגען רבין ר' מרדכי ווי גרויס זיין נאָמען איז געוועזען נישט בלויז ביי יודען נאָהר אפילו גזלנים האָבען געציטערט פאַר זיין נאָמען :

איינמאָהל זענען עטליכע חסידים צוריק גייענדיג פון זייער רבי'ן ר' מרדכי פערבלאָנדזעט געוואָהרען אין זייא זענען פערקראָכען אין זייער אַטיפען וואַלד אַריין, דערווייל איז געוואָהרען נאַכט האָבען זייא שוין אוודאי נישט געפינען דעם ריכטיגען וועג אין זייא האָבען זייער מורא געהאַט צוא פערבלייבען אין וואַלד ווייל עס איז געוועזען זייער אַ גידעכטער וואַלד טאָמער איז דאָרט דאָה חיות רעות. זענען זייא ווייטער אַזוי געגאַנגען, פלוצלינג האָט איינער פון זייא דערזעהן פון דערווייטענס עפיס אַ ליכט שטראָהל האָט ער בּווייזען זיינע חבירים האָבען זייא זיך זייער געפרייט ווייל זייא האָבען גערעכענט אַז דאָס איז אַשטראָהל פון עפּיס אַ ישוב, אין זייא זענען גאָך בעגאַנגען נאָך דעם שטראָהל ביז זייא זענען צוא געקומען גאָהר נאָהנט האָבען זייא געזעהן אַז דער שטראָהל גייט פאַקע אַרויס פון אַ שטיב, האָבען זייא זיך גאָך מעהר געפרייט. ווייל יעצט וועלען זייא האָבען וויא דיא נאַכט איבער צוא נעכטיגען און אין דערפריא וועלען זייא מיט דיא מענטשען גייען אין שטאָדט אַריין. אָבער אַריין קומענדיג אין שטאָדט אַריין האָבען זייא געזעהן. אַז דאָה איז אַ בעהעלטינעש פון גזלנים אין זייא זענען אַלע געשטאַנען ביי דער שענדליכער אַרבייט איינער האָט געשאַרפט אַ שווערד אין אַ צווייטער אַ שפּיז אין אַזוי אַנדערע כלי זין. דאַמאָלסט איז זייא זייער פרייד פערקערט געוואָרען צו אַ אַ טרויער. אין פון גרויס שרעק האָבען זייא

בעוואָלט

געוואָלט צוריק ארויס לויפען, אָבער דיא גזלנים האָבען אויף זייא געגעבען א געשרייא דאס ווער עס וועט לויפען פין שטוב ארויס וועט אויף דעם אָרט באַלד צושניטען ווערען, האָבען זייא געמוזט בלייבען שטיין אין שטיב אין זייערע גאנצע קערפערס האָבען געציטערט אין זענען בעדעקט געוואָרען מיט אַ טויט שוויס זעהנדיג דיא שרעקליכע גזלנים מיט זייערע בלאַנקענדיגע שווערדען:

באַלד וויא דאָס שאַרפען כלי זיין איז פערענדיגט געוואָהרען איז איינער פון דיא גזלנים אריין געגאַנגען אין אַ צווייטע שטוב אריין, אין ער האָט געמאָלדען, זייער הויפטמאַן פון דיא געבראַטענע טייבעלעך וועלכע זענען אַליין אריין געפלויגען אין זייערע הענד אַריין וואָס מען זאָל מיט זייא טוהן, און אין אַ קורצע ווילע דערנאָך איז אריין געקומען דער הופטמאַן אין בעגלייטונג פון דעם שליח, אין איז צו געגאַנגען צו דיא ידען אין ער האָט זייא געפרעגט פון וואַנען זייא קומען דאָה אַ הער, האָבען זייא איהם דערציילט דיא גאנצע מעשה. דאָס זייא פאָהרען פון טשערנאָבעל זייא זענען געוועזען בייא דעם רבין ר' נחום אין יעצט צוריק צו וועקס האָבען זייא געבלאָנזעט אין וועג ביז זייא זענין דאָה אַ הער צו געקומען, דער הויפטמאַן האָט געזעהן אַז זייא ציטערין אַזוי האָט ער זייא געזאָגט איהר דאַרפט אייך גאָהר נישט שרעקען וויל מיר ווענען אייך קיין שום שלעכטעס נישט טהון, איך קען אייער ראבין שוין פון זעקס יאָהר צייט אין איך וועל אייך דערציילען פין וואַנעט איך קען איהם. דיא מעשה איז אַזוי געוועזען איינמאָהל האָבען מיר געטראָפען אדורך פאָרען סוחרים וויא געוועהנליך אינזער פראָפעסיע איז האָבען מיר דיא פיהר אָבגעשטעלט אין אַז מיר האָבען נאָך דערזעהן אַז דיא רייזענדע סוחרים. זענען יודען אין נאָך דער צו חסידישע האָבען מיר שוין געוויסט אַז קיין שום ווידערשטאַנד פון זייער זייט וועט נישט זיין אין מיר האָבען בעשלאָסען זייא צו דער הארגינען אין זייער געלט צו בערויבען, אָבער פלוצלינג האָב איך דערזעהן אַז לעבען מיר שטעהט אַ ראבין אין זיין פנים האָט געשטראַהלט וויא דיא זונן אין זיין אויסזעהן איז געוועזען וויא אמלאך פון הימעל, עס האָט פון איהם געשלאָגען אַ גרויסער פחד, אָבער מיר זענען דאָך שוין נישט דאָס ערשטע צעהנדליג יאהרען אין דעם פאך אין מיר זענען שוין דורך געגאַנגען פערשידענע שרעק בילדער, דערובער האָב איך גאָהר קיין אכט נישט געלייגט אויף

דעם

דעם שרעק בילד וועלכעס האט זיך מיר פאהר געשטעלט.

אבער דאה האט זיך דער אלטער צוא מיר מעהר דערנעהענטערט אין ער האט מיר שטרענג א זאג געטהון זאלסט וויסען איך זאג דיר אויף דיין גיטען אז דיא זאלסט דיא מענטשען קיין שלעכטץ נישט טיהן וויל אויב דיא וועסט זייא עפיס טוהן וועסטע באלד שטארבען אויפען ארט, איך בין אויף איהם זייער בייז געוואהרען אין האב אויף געהויבען מיין שווערד אין אויך האב איהם געוואלט דעם קאפ אבהאקען אבער אזוי וויא איך האב אויף געהויבען מיין האנד מיט דער שווערד. האב איך זיא שוין נישט געקענט אראב לאזען אין איך בין אין גאנצען געבליבען שטיין פערשטיינערט אזוי וויא א שטיין אין איך האב געפיהלט דאס מיין גאנצער כח איז אב גענומען געוואהרען. דאמאלסט האט דער אלטער מאן פין מיר געלאכט אין ער האט מיר געזאגט יעצט טוה וואס דיא קענסט אבער איך בין נישט געוועזען ביים כח אפילו פין ארט אוועק צוא רוהרען זיך האב איך איהם זייער געבעטען אז ער זאל מיר מוחל זיין אין מיר צוריק געבען דיא כחות אזוי וויא איך בין געוועזען. האט ער מיר גיענטפערט דאס איך זאל איהם צוא שווערען אז איך וועל קיינמאהל זיינע חסידים קיין שלעכטץ נישט טהוען אין וויא באלד אייער וועט מיר זאגען דאס ער איז געוועזען אין טשערנאבעל בייא דעם רבי'ן זאל איך איהם שוין אב לאזען, אין וויא וויים מיגליך זאל איך קיין יודען בכלל נישט ראביווען, דאמאלסט וועט ער מיר צוריק געבען דיא כחות. זעלבסט פערשטענדליך דאס איך האב געמיזט אויף דעם צוא שווערען אין דאמאלסט האב איך צוריק בעקומען דיא כחות, אבער טראץ איך בין א גזלן האלט איך ערליך מיין שבועה אין וויל איהר האט מיר געזאגט דאס איהר זענט טשערנאבעלער חסידים וועל איך אייך גאהר נישט טוהן אין ער האט זייא ארויס געפיהרט בשלום פין דעם וואלד. זייא זענען גלייך געפאהרען צוריק קיין טשערנאבעל דערציילען דעם רבי'ן דאס נס וואס זייא איז געשעהן, נאהר אזוי וויא זייא זענען צוא געקומען צוא דעם חדר וויא דער רבי ר' נחום איז געזעסען איז ער זייא אקעגען געגאנגען אין ער האט צוא זייא געזאגט מיט א שמייכעל נוא דיא גזלנים האבען אייך גאהר נישט געטוהן, אין דער זכות פין דעם הייליגען רבי'ן ר' נחום אין דער זכות פין דיא הייליגע צדיקים

זאלען

זאָלען אונז בייא שטיין מיר זאָלען ניצול ווערען פון כל מיני שלעכטץ אָמן:

אַ וואונדערליכע ערצעהלונג פון דעם הייליגען רבין ר' נחום וויא ער האט מיט זיין תפלה מחיי' מתים געוועזען,

איינמאהל איז דער רבי ר' נחום געקומען צו דעם הייליגען בעש"ט האט איהם דער בעש"ט געפרעגט וואס האט איהר געכטין אזוי אַ גרויס רעש אָהנגעמאַכט אין אלע הימלען מיט אייער מנחה דאווינען, האט איהם דער רבי ר' נחום גיענטפערט דיא מעשה איז אזוי געוועזען איך בין געפאָהרען מיט אַ גוישען בעל עגלה. און אין דרויסען איז געוועזען זייער אַ גרויסער פראָסט איז דער גוי דער בעל עגלה געפרוירען געוואָהרען און איז געבליבען ליגען טויט אויפען וואָגען, איך האָב נישט געוויסט וואָס פאר אַ עצה צו טהון האָב איך גענומען דיא לייצען אין דער האַנד אריין און בין אליין געפאָהרען וויא איך בין אַדורך געפאָהרען דורך איין דאָרף איז דאָרט געוועזען אַ גרויסע שענק זענען דאָרט אין דרויסען געשטאַנען גוים וויא זייא האָבען געזעהן דאָס דער גוי ליגט טויט אויף דער פ'הר האָבען זייא געזאָגט דאָס איך האָב איהם זיכער דער הארגעט, האָבען זייא מיר אויך אליין געמאַכט אַ פסק אין האָבען בעשטימט דאָס עס קימט מיך אויך צו הארגיגען. איך האָב געזעהן אַז דאָה וועט מיר ניט העלפען קיין גיבעט אין קיין געוויין, האָב איך זייא געבעטען זייא זאָלען מיך חאָטש לאָזען דאווינען מנחה. אין געלויבט השי"ת דאָס ער האָט זיי איינגעגעבען אין גדאַנק זייא זאָלען מיר דאָס צוליעב טוהן:

ווען בעסמפער שטענדליך דאָס איך האָב גדאַוונט מנחה פון טיעפען הארצען אין מיט גרויס כוונה, האט השי"ת געהאָלפען דאָס דער גוי איז פלוצלינג אויפגעשטאַנען פון דעם וואָגען. אין ער האט זיך ארום געקוקט וויא ער איז פון דער וועלט דיא אלע גוים זענען צוא איהם צווא געלאָפען פרעגען עין וועלכען דאָרף ער איז אין וואָס ער איז אזוי געלעגען וויא אַ טויטער אויף

דעם

דעם וואגען צוא דאס האט דער יוד איהם געוואלט הארגינען האט ער זיא בעזאגט דאס זיא זאלען דעם יוד נישט בעשולדיגען ווייל דער יוד איז אגרויסער ראבין אין אגיטער מענטש נאהר ער האט זיך צוא געקוהלט אין ער איז אזוי געבליבען ליגען אהן בעוועגונג איז ער געפרוירען געוואהרען, אבער איך האב קיין שום שולד נישט אין זיין טויט, אין וויא ער האט דיא ווערטער אבגעזאגט איז ער צוריק אנידער געפאלען טויט. דיא גוים האבען זיך באלד אבגעלאזט אין האבען מיך נאך צוא געפיהרט אין שטאדט אריין. דאס איז געוועזען דער רעש אין הימעל פין מיין מנחה. דער זכות פין דיא אלע צדיקים זאלען אונז ביא שטיין אין מיר זאלען געהאלפען ווערען מיט אלעם גוטען אמן:

דאס גרויסקייט פון דעם הייליגען רבי'ן ר' נחום זכרונו לברכה:

איינמאהל האבען זיך געטראפען דער רבי ר' נחום מיט דעם רבי'ן ר' ברוך מעזיבעזער אין איין שטאדט. אין זיא זענען געשטאנען אויף איין סטאנציע נאהר געדאווענט האבען זיי אין בעזינדערע ערטער דער רבי ר' נחום האט געדאווינט אין טשערנאבעלער שטובעל אין דער רבי ר' ברוך אין מעזיבעזער שטובעל. שבת אין דער פריא איז דער רבי ר' ברוכעל צוריק געקומען פין דאווינען. אין דיא גבאים האבען שוין אלעס גרייט געמאכט צום טיש אבער ווייל דער רבי ר' נחום איז געוועזען עלטער פין דעם רבי'ן ר' ברוכעל האט דער רבי ר' ברוכעל נישט געוואלט גיין צום טיש ביז דער רבי ר' נחום וועט אויך גיין צום טיש. דער רבי ר' נחום האט אבער זייער מאריך געוועזען דאמאלסט ביים דאווינען אין דער רבי ר' ברוכעל האט שוין נישט געקענט אזוי לאנגווארטען איז ער געגאנגען צום טיש איידער דער רבי ר' נחום איז געקומען פין דעם דאווינען. מען האט שוין געהאלטען אין מיטען עסען איז הערשט דער רבי ר' נחום געקומען פין דעם דאווינען, וויא ער איז אריין געקומען האט דער רבי ר' ברוכעל צוא איהם געזאגט מיט א שמייכעל. איהר זענט א זקן

מעכב

מעכב את האכילה" דאָס איז דער פראָפּטער מיין פון אַ דין אין שולחן ערוך אַז די׳א וואַנסעס וועלכע שטערען צום עסען ווען די׳א האָר זענען גרויס מעג מען זייא אָבגאָהלען . אָבער דאָס וואָרט „זקן" האָט חוץ דעם טייטש „באָרד" נאָך איין טייטש „אַלטער" אין דאָה האָט נאָהר דער רבי ר' ברוך אַלעס מליצה בענוצט דעם אויסדריק „זקן" אין ער האָט געמיינט דעם טייטש „זקן" „אַלטער" דאָס ער האָט אויף איהם געוואָרפען מיט דעם עסען , אָבער וויל דער דין שטייט דאָך אַז „זקן" דאָס הייסט די׳א באָרד וועלכע שטערט צום עסען מעג מען אָבשניידען הייסט דאָס דאָך אַ ענין קללה ח"ו, אין דער רבי ר' נחום איז געוועזען אין דעם ענין זעהר געהיטען נישט אַרויס צו זאָגען אַ לשון וועלכעס האָט אַנאויסדריק פון שלעכטץ ח"ו, דרובער האָט זיך דער רבי ר' נחום אָבגעבייזערט אויף דעם רבין ר' בריכעל אין גיענטפערט עסט עסט, ווער בעט אייך דען איהר זאָלט אויף מיר וואַרטען, די׳א ווערטער האָבען נישט געווירקט אויף זייא ביידע אין זייא זענען געזעסען ביים טיש וויא ברויגז:

וויא געוועהנליך האָט מען אַביסעל ביים טיש מאַריך געוועזען אין מען האָט אויך געטרונקען משקה אין נאָך דעם טיש זענען זיך די׳ ביידע רבים געגאַנגען אַביסעל אָברוהען, אין זייא האָבען געהאַט צוויא צימערען פון איינעם איז מען אַריין געגאַנגען אין צווייטען אין דעם פאָרענדיגען איז געוועזען דער רבי ר' ברוכעל און אין דעם צווייטען דער רבי ר' נחום , אין אַז רבי נחום האָט געוואָלט אַרויס גייען האָט ער געמוזט אדורך גיין דורך דעם חדר פון רבין ר' ברוכעל, פונקט האָט געטראָפען דאָס דער רבי ר' נחום האָט זיך פרוהער אויפגעהויבען פון דעם רבין ר' ברוכעל אין ער איז אַרויס געגאַנגען, אַדורך גייענדיג דורך דעם חבר וויא דער רבי ר' ברוכעל איז געלעגען האָט ער בעמערקט דאָס דער רבי ר' ברוכעל ליגט אין קרעכצט אין וויינט שטאַרק, זעלבסט פערשטענדליך דאָס ער האָט פערגעסען באַלד זיין פריהערדיגע הקפדה וואָס ער האָט געהאַט אויף דעם רבין ר' ברוכעל אין איז גלייך צו בעלאַפען צו זיין בעטעל אין ער האָט איהם געפרעגט וואָס איהם איז געשעהן אין וואָס ער וויינט אַזוי, האָט דער ר' ברוכעל איהם בעזאָגט מיין זיידע אייער רבי דער הייליגער בעש"ט איז פריהער צו מיר בעקומען אין ער האָט מיר געזאָגט איך זאָל גיין איבער בעטען דעם רבין ר' נחום וויל ער איז אַ גרויסער חשוב אין הימעל אין מען איז דאָרט

דאָרט זייער מקפיד אויף זיין כבוד, און איך בין אַזוי נישט געוואָהרענט געוועזען און האָב היינט פוגע געוועזען אין אייער כבוד, און דרובער האָב איך געוויינט פער וואָס זאָל איך נישט היטען מיין מויל, און איך זאָל דערנאָך דארפען גיין איבער בעטען אַ מענטש וואָס ער איז אַ גלייכער בשר ודם מיט מיר, דער רבי ר׳ נחום איז דער פין שטארק נתפעל געוואָהרען און ער האָט איבער געבעטען דעם רבין ר׳ ברוכ׳ל וואָס ער האָט איהם פערשאַפט עגמת נפש, און זייא האָבען זיך ביידע מוחל געוועזען און דאָס פריינדשאַפט איז צוריק איבער נייעס געוואָרען, זייער זכות זאָל אונז בייא שטיין און מיר זאָלען געהאָלפען ווערען מיט אַלעם גיטען אמן:

וויא אַזוי דער רבי ר׳ מאָטעלע טשערנאָבעלער איז געבוירען געוואָהרען:

וויא מיר האָבען שוין געשריבען אין דעם חשובען ספר „בית נחום״ איז דער הייליגער רבי ר׳ נחום טשערנאָבעלער זכרונו לברכה אַלעס מינדעריעהריגער יתום אויפגעצויגען געוואָהרען בייא זיינעם אַפעטער ר׳ הירשעלי׳ס זכרונו לברכה אַברודער. דער רבי ר׳ נחום האָט דאָס בעשלאָסען אַבצו דאַנקען דער מיט וואָס ער האָט אויך צוא זיך גענומען אַ יתום פון איינעם פון זיין פאַמיליע און ער האָט איהם אויף געצויגען אַזוי ביז ער איז ראוי געוועזען מיט איהם אַ שידוך צו טוהן. און דער זעלבער צייט האָט אויך זיין רבי דער מעזריטשער מגיד דער הייליגער רבי ר׳ בער זכרונו לברכה מגדל געוועזען אַ מיידעל אַ יתומה פון זיין פאַמיליע:

איינמאָהל האָט דער רבי ר׳ בער געזאָגט צו זיין תלמיד דעם רבין ר׳ נחום דאָס ער וויל זיך משדך זיין מיט דעם יתום וואָס ער דער רבי ר׳ נחום איז מגדל, זעלבסט פערשטענדליך דאָס דער רבי ר׳ נחום האָט מיט צוא פרידענהייט דרויף איינגעשטימט אויב נאָהר דיא חתן כלה וועלען זיך געפעלען מען האָט אָב געשטימט אַ זמן און דער רבי ר׳ נחום איז געקומען מיט דעם חתן קיין מעזריטש. און דיא חתן כלה זענען זיך געפעלען האָט מען צוא מזל געשריבען תנאים

ער

קיין זמן חתונה האָט מען נישט אָבגעשמיסט ווייל דער רוב צדיקים פֿון דאַמאָלסדיגען דור זענען געווען בייא דעם מיינונג אַז דאָס וואָס מען שרייבט איין אין דיא תנאים אַ זמן חתונה איז דער גרעסטער גורם צוא דיא שפעטערדיגע עיכובים אין עגמת נפש וועלכע קומען פאַהר צווישען דיא מחותנים אין חתן כלה זעלבסט. ווייל דער בעל דבר ארבייט מיט אַלע זיינע קרעפטען ער זאָל ברענגען דער צוא מען זאָל נישט חתונה מאַכען אין דעם פריהער בעשטימטען זמן, אין דערנאָך מאַכט זיך שוין פאַרשידענע פּראָטענציעס דאָס יעדען צד לייגט ארויף דיא שולד אויף דעם צווייטען אין אַזוי ווערט מען צוקריגט אין פיהל מאָהל ברענגט עס צוא נישט געווינטשענע רעזילטאַטען אויך נאָך דער חתונה. דרובער פלעגט מען בשעת דיא תנאים אפילו גאָהר נישט שמיסען דערפֿון, נאָהר דערנאָך פלעגען זיך דיא מחותנים צוא גרייטען אין וועלכער עס איז פריהער פאַרטיג געוואָהרען מיט אַלע חתונה זאַכען האָט ער בעפֿוילען דעם צווייטען צד דאָס ער זאָל זיך אויך צוא אייַלען:

איינמאָהל איז דער רבי ר׳ נחום געוועזען בייא זיין רבי׳ן אין מעזעריטש. האָט דער הייליגער מגיד איהם געפרעגט מען ער האלט בייא חתונה מאַכען האָט דער רבי ר׳ נחום איהם גיענטפערט איך בין גרייט צוא יעדען צייט ווען דער רבי וועט וועלען האָט דער מגיד געזאָגט איך נעם דאָך דאָס פאַהר פאַלק אויף קעסט דרובער וועל איך נישט חתונה מאַכען ביז איהר וועט מסלק זיין דעם גאַנצען נדן וואָס איהר האָט צוא געזאָגט, דער רבי ר׳ נחום האָט פֿון זיינע חסידים קיין געלט קיין פדיונות כמעט וויא נישט גענומען אין אַז ער האָט יאָה אַמאָהל גענומען האָט ער עס באַלד ציא טיילט אויף צדקה, דרובער האָט ער געמוזט אַרויס פאָהרען צוא דיא פיהל חסידים וואָס פלעגען צוא איהם קומען אין צו זאַמען נעמען בייא זייא אויף דער גרויסער מצוה פֿון הכנסת כלה. אָבער ער האָט געהאַט פיהל סיבות אין עיכובים אין דעם דאָזיגען וועג איידער ער האָט בעקומען דיא סומע וועלכע ער האָט געדאַרפען, אין צולעצט אַז ער האָט שוין יאָה געהאַט די גאַנצע סומע בשלימות האָט זיך געמאַכט אַז ער איז אַדורך געפאָהרען דורך איין קליין אָרים שטעדטעל אין זייא האָבען נישט געהאַט קיין מקוה, אין זענין נישט געוועזען ביכולת בשום אופן זיך אויס צו בויען

בויען קיין מקוה אפילו זייא זאָלען טוהן איבער דיא כוחות. דערובער האָט ר׳ נחום נישט לאנג געקלערט אין ער האָט זייא דאָס אָנגעזאַמעלטע געלט אַוועק געגעבען זייא זאָלען זיך פאַר דעם געלט אויפשטעלען אַ מקוה. אין ער איז צוריק געקומען צו דעם היילינגען מגיד קיין מעזריטש מיט ליידיגע הענד גלייך אַזוי וויא ער איז אַוועק געפאָהרען, אין אַז ער איז אריין געגאַנגען שלום געמען האָט דער מגיד איהם געפרעגט צי ער האָט שוין דעם נדן בשלימות האָט דער רבי ר׳ נחום איהם דער ציילט דיא גאַנצע נסיעה וויא איהם איז צו געגאַנגען אין אַז עס איז איהם זייער שווער אָהנגעקומען דאָס געלט צונויף צו נעמען אָבער לסוף האָט זיך איהם געטראָפען אַזוי אַ גרויסע מצוה מזכה צו זיין יודישע קינדער מיט אַ מקוה כשרה, וועלכע זייא וואָלטען אָהן דעם געלט בשום אויפען נישט געוועזען אויף געשטעלט, אין עס פלעגט פון דעם אַרויס קומען גרויסע מכשולים ר״ל, ע״כ גיט ער דעם פאָהר פאָלק דיא מצוה וואָס ער האָט געטהון מיט דעם געלט וואָס ער האָט געזאַמעלט פאַר זייערט וועגען, אָבער דער היילינגער מגיד וואָס ער האָט געוואָלט דיא אַלע תיקונים וואָס ער טהוט מיט זיין אַרום פאָהרען האָט איהם ספעציעל נישט געוואָלט שענקען דעם נדן אין ער האָט איהם נאָך אַ מאָהל געזאָגט איך האָב אייך שוין איינמאָהל געזאָגט דאָס איך וועל פון דעם נדן קיין איין גראָשען נישט אָבלאָזען, אין איהר מוזט זעהן צו ברענגען דאָס גאַנצע געלט בשלימות וויל אויב עס וועט פעהלען אַפילו איין פרוטה וועל איך נישט חתונה מאַכען:

אַלזאָ עס האָט נישט געהאָלפען קיין שום בעטען אין דער רבי ר׳ נחום האָט זיך געמוזט נאָך אַמאָהל לאָזען, אין זיין אַלטעגליכען וואַנדער וועג אריין צונויף זאַמלען דיא נויטווענדיגע סומע, און אין דעם יעצטיגען וועג האָט שוין דער רבי ר׳ נחום געהאַט מעהר הצלחה ויא אין זיין ערשטען וועג אין במשך עטליכע וואָכען האָט ער צונויף געזאַמעלט דיא גאַנצע סומע וועלכע ער האָט צו געזאָגט אויף נדן, אין אויך אויף חתונה מלבושים אין אַנדערע חתונה הוצאות, אין עס איז איהם נאָך איבער געבליבען פערציג רובעל, דער רבי ר׳ נחום איז צוריק געקומען צו זיין רבין דעם היילינגען מעזריטשער מגיד אין האָט בייא געלייגט דאָס גאַנצע געלט וועלכעס ער האָט געהאַט צו געזאָגט צוא געבען נדן, אין מען האָט אָבגעשמיסט צוא מזל אַ זמן חתונה אַרויס גייענדיג האָט ער גיהערט אַז זיין רבי דער היילינגער מעזריטשער מגיד האָט אַריין גערופען זיין פרויא דיא רביצין אין ער האָט

איהר

איהר גענזאָגט אַזוי וויא דער מחותן האָט בעלייגט דעם גאַנצען נדן אַזוי וויא ער האָט צו געזאָגט. דאַרפֿען מיר דאָך חאָטש געבען אַ שיין דרשה געשאַנק, אַלזא איז מיין דעה דאָס מיר זאָלען געבען דיא זילבערנע לייכטער וואָס דיא ציינדס אין זייא שבת ליכט, אין דיא וועסט צינדען ליכט אין פראָסטע לייכטער, האָט די רביצין אָהנגעהויבען צו וויינען, דאָס זיא וועט נישט קענען מכבד זיין דעם שבת אַזוי וויא זיא איז שוין געוואָהנט פון עטליכע יאָהר. וויא דער רבי ר׳ נחום האָט דאָס געהערט איז ער תיכף צוריק אַריין געגאַנגען אין ער האָט אַנידער געלייגט דיא פערציג רובעל פאַר זיין רבין דעם הייליגען מגיד, דאָס ער זאָל פאַר דעם געלט קויפען דרשה געשאַנק, דעם פאָהר פאַלק, דער הייליגער מגיד אין זיין פרוי דיא רביצין זענען דערפון געוואָהרען זייער פריילעך אין דיא רביצין האָט געזאָגט צו איהר מאַן דעם הייליגען מגיד מען זאָל דעם מחותן עפּיס אָבדאַנקען פאַר דעם דרשה געשאַנק. האָט דער הייליגער מגיד געזאָגט אַזוי וויא עס דאַרף דאָס יאָהר אַראָב קימען אויף דער וועלט אַ הייליגע נשמה וואָס שוין זייער אַלאַנגע צייט איז אַזוי אַ נשמה נישט געוועזען אויף דער וועלט אין זיא וועט פערלייכטען דיא וועלט מיט איהר צדקות אין הייליגקייט בענטש ער דעם רבין ר׳ נחום אז דיא נשמה זאָל בייא איהם געבאָהרען ווערען:

דער רבי ר׳ נחום האָט זיך זייער שטאַרק דערפרייט וואָס ער האָט בעקומען פון דעם הייליגען מגיד אַזוי אַ ברכה, אין ער איז אַ צופרידענער אַהיים געפאָהרען צו גרייטען זיך אויף דער חתונה מיט אַלעמען. דער וויל איז איהם אייגגעפאַלען אַזוי וויא ער ווייסט דאָס אויף דיא נשמות וועלכע זייא דאַרפען אַראָב צו קימען אויף דער וועלט האָבען צו זאָגען נאָהר דיא צוויא הייליגע צדיקים זיין רבי דער הייליגער מעזריטשער, אין דער הייליגער רבי ר׳ פנחסעל קאָריצער, אין ווען זייא בענטשען אַז דיא הייליגע נשמה זאָל בייא איהם געבאָהרען ווערען טוהט מען אַזוי אין הימעל, האָט ער זיך איבער גירעכענט טאָמער וועט דער הייליגער רבי ר׳ פנחסעל קאָריצער בענטשען אַ צווייטען דאָס דיא נשמה זאָל בייא יענעם געבאָהרען ווערען. דרובער איז גלייך דאָס ער זאָל תיכף פאָהרען קיין קאָריץ דאָס דער הייליגער קאָריצער זאָל אויך מסכים זיין דאָס דיא הייליגע נשמה זאָל בייא איהם געבאָהרען ווערען, וויא ער איז געקימען צום הייליגען רבין ר׳ פנחסעל קאָריצער האָט ער איהם זייער מכבד געוועזען אין ער האָט איהם אויך צו געזאָגט דאָס דיא

הייליגע

הייליגע נשמה וועט ביי איהם געבאָהרען ווערען, דאַמאָלסט איז איהם געבאָהרען געוואָהרען דער הייליגער אין איבעראַל בעוויסטער רבי ר׳ מאָטעלע וועלכער זיין גיטער נאָמען איז בעשמט געוועזען אין גאַנץ רוסלאַנד אין פוילען אין עסטרייך. דער מחותן פון בעוויסטען הייליגען צדיק וואָס זיין גוטער נאָמען איז געהערט געוואָהרען אין דער גאַנצער וועלט דער רבי ר׳ ישראל׳טשע ריזינער זכרונו לברכה, אין דער פאָטער פון די אכט גרויסע צדיקים וואָס זייא האָבען פערשיינט גאָהר דיא וועלט מיט זייער הייליגקייט, דער רבי ר׳ אהרן טשערנאָבעלער זכרונו לברכה דער עלצטער זאָהן וועלכער איז געוועזען דער ממלא מקומו פון זיין הייליגען פאָטער ר׳ מאָטעלע זכרונו לברכה. אין דער רבי ר׳נחום מאַקאָרובע, וועלכער איז איהם געקומען אויף קידוש השם, איהם ראש השנה, השם ינקום דמו, דער רבי ר׳ יעקב ישראל טשערקאַסער, דער רבי ר׳ משה קארשטשאָבער. דער רבי ר׳ דוד טאַלנער דער מחבר פון דיא בעוויסטע חסידישע ספרים מגן דוד, ברכת דוד, דער רבי ר׳ אברהם, וואָס איז בעוויסט מיט דעם נאָמען טריסקער מגיד, אין איז דער מחבר פון טיעפזיניגען חסידישען ספר מגן אברהם, דער רבי ר׳ יצחק סקווירער, דער רבי ר׳ יוחנן ראַמיסטרובקער זכרונם לברכה:

איינמאָהל נאָכדעם וואָס דער רבי ר׳ נחום איז נפטר געוואָהרען, אין זיין זאָהן דער רבי ר׳ מאָטעלע האָט אָהנגעהויבען צו פיהרען, איז ער זייער קראַנק געוואָהרען אין איז געלעגען עטליכע וואָכען צו בעט, דער וויל האָט זיך געמאַכט דאָס דער משמש זיינער וועלכער איז נאָך געוועזען אַ משמש ביי זיין הייליגען פאָטער דער רבי ר׳ נחום זכרונו לברכה אין ער איז שוין געוועזען אַ זקן מופלג. איז אויך זייער שטאַרק שלאָף געוואָרען אין מען האָט שוין געזעהן דאָס דיא כוחות פערלאָזען איהם אין ער איז שוין נוטה למות ר״ל, איז דיא חסידים איינגעפאַלען אַ געדאַנק דאָס מען זאָל דעם משמש מאַכען פאַר אַ שליח צו דעם רבין ר׳ נחום דאָס ער זאָל בעטען פאַר זיין זאָהן דער רבי ר׳ מאָטעלע ער זאָל האָבען אַ רפואה שלימה, זייא זענען בעגאַנגען צום רבין אין איהם דערציילט זייער פאָהרשלאַג, פונקט אין דער צייט האָט השי״ת געהאָלפען דאָס דעם רבין איז אביסעל לייכטער געוואָהרען האָט ער מסכים געוועזען צו זייער פאָהרשלאַג אין ער האָט אַליין אָבגעשריבען אַ בריף צו זיין פאָטער, אין ער האָט בעהייסען מען זאָל בעזונדער איהם אָהנזאָגען בפקידתו דאָס ער זאָל ניט פערגעסען נאָה׳

גאהר אזוי וויא ער וועט קימען אויף דעם עולם האמת זאל ער דעם בריף תיכף איבער געבען דעם רבין ר' נחום , דער משמש האט דאס צו געזאגט מקיים צו זיין מיט אלע מעגליכקייטען, אין וויא ער איז געשטארבען האט מען דעם בריף אריינגעלייגט דעם משמש אין קבר אריין אין בשעת מעשה נאך אמאהל איהם דערמאנט דאס ער זאל נישט רוהען ביז ער וועט דעם בריף איבער געבען דעם רבין ר' נחום אין אויספויעלען א רפואה שלימה פאר זיין זאהן דעם רבין ר' מאטעלע, אבער עס איז אוועק געגאנגען ווידער עטליכע וואכען נאך דעם וואס דער משמש איז נעדר געוואהרען אין מען האט קיין שום בעסערקייט נישט געזעהן , דיא חסידים האבען זיך דרויף זייער געווינדערט ווייל זייא האבען געוויסט אז דער הייליגער רבי ר' נחום האט זיין זאהן דעם רבין ר' מאטעלע זייער ליעב געהאט, אין דער משמש איז אויך געוועזען זייער א איבערגעגעבענער פריינד דעם רבין ר' מאטעלע אין א ערליכער יוד דאס ער האט זיין ווארט געוויס נישט געבראכען, דרובער איז דיא זאך בייא זייא געוועזען אינפערשטענדליך אין אזוי וויא ארעטניש:

ווידער איז איבער געגאנגען נאך עטליכע וואכען אין עס איז גאהר נישט בעסער געוואהרען אין וויא דיא וועלט זאגט א קראנקען אז עס ווערט נישט בעסער ווערט ערגער , עס איז שוין געוועזען אזוי שלעכט דאס דער עולם האט געמיינט דאס עס איז שוין אלעס פערפאלען אין דער רבי וועט ח"ו נסתלק ווערען אבער דאה האט זיך אין דער קריטישסטער מינוט געוויזען א שינוי צום בעסערינג אין ער האט אהן געהויבען צו שוויצען אין עס איז אזוי ביעלעכווייז בעסער געוואהרען ביז אין עטליכע וואכען ארום איז דעם רבין אינגאנצען בעסער געוואהרען אין ער האט שוין געקענט אראב גיין פון בעט אין ער איז געקומען צוריק צו דיא כוחות , אין אז השי"ת האט געהאלפען דאס ער איז שוין פאלקאם ארויס פון דער קרענק האט ער געמאכט א סעודת הודאה, אין ער האט געמאכט א ברכה אזוי ווי דער דין איז, דערפון איז ער זייער פריילעך געוואהרען, דיא חסידים האבען געזעהן דאס דער רבי איז זייער פריילעך האבען זייא געפרעגט צו דער משמש האט מקיים געוועזען זיין שליחות האט ער זייא גיענטפערט, דאז ער האט זיין שליחות מקיים געוועזען ווי א אמת'ר גיטער פריינד מיט אלע כוחות האבען זייא איהם בעפרעגט פאר וואס דען איז דעם רבי נישט באלד בעסער געוואהרען, אין עס האט זיך גאהר אויסגעוויזען אז עס איז ערגער געווארען:

האט

האט זיא דער רבי ר' מאטעלע אזוי גיענטפערט, איך וועל אייך דערציילען דיא מעשה וואס עס איז געוועזען מיט דעם משמש, אזוי וויא ער איז געקומען אויף דעם עולם העליון, האט ער זיך נאך געפרעגט בייא דיא נשמות וועלכע זענען געוועזען מיט איהם אין איין היכל וויא עס איז דאס ארט פון רבין ר' נחום זכרונו לברכה, האבען זיא איהם גיענטפערט מיט א גרויס ווינדער, נאך וואס פרעגסטו עפיס אויף דעם גרויסען הייליגען צדיק ווייסט די דען נישט דאס אזעלכע קליינע בעלי מדריגה וויא מיר וואס רוהען דאה האבען אפילו נישט קיין רשות צו צי גייען צו זיין מחוצה ווייל ער איז אזוי הייליג און אין אזעלכע הויכע עולמות דאס מיר האבען נישט קיין רשות דארט ארויף צו גיין דרובער האט ער גאהר נישט געוויסט וויא מיין פאטער דער הייליגער רבי ר' נחום איז דאה. נאהר איינמאהל האט מען איהם מעלה געוועזען אין א העכערע מדריגה וויא ער איז פריהער געוועזען אין דרובער האט ער געמוזט זיך טובל זיין אין נהר דינור, דאס הייסט דער פייערדיגער טייך אין ער איז דרובער אוך אדורך געגאנגען דורך זייער אגרויס היכל אין ער איז געוועזען ארום גערינגעלט פון א גאנצע מחנה מלאכים פון פארינט און פון הינטען אין פון אלע זייטען דאס ער האט נישט געקענט צו איהם צו קומען. ער איז דאך אבער אנערליכער יוד און א אמתער גיטער פריינד האט ער זיך מיישב געוועזען אין ער האט אנגעהויבען צו שרייען מיט זייער איאמערליך קול רבי רבי אין איין אטעם, האט מיין פאטער דער הערט דאס געשרייא אין ער האט זיך אב געשטעלט אין איהם געפרעגט ווער ער איז האט ער זייער פערווינדערט געזאגט דער רבי קען מיך נישט איך האב דאך אין יענעם עולם דעם רבין אלאנגע צייט משמש געוועזען, אבער מיין פאטער האט איהם גיענטפערט איך קען דיך גאהר נישט, נאהר זאג וואס פערלאנגסט דיא וואס האסט מיך גערופען, דער משמש האט מיין פאטער אהנגעהויבען צו דערמאנען פערשידענע זאכען פון דער וועלט כדי ער זאל זיך דערמאנען ווער דער משמש איז, אין ער האט איהם נאך אמאהל איבער גיפרעגט ער זאל זאגען וואס ער האט איהם גערופען אין וואס ער פערלאנגט פון איהם, האט דער משמש געזאגט איך האב אייך געוואלט דער מאנען איהר זאלט בעטען אז אייער זאהן דער רבי ר' מאטעלע זאל האבען א רפואה שלימה ווייל עס איז שוין עטליכע וואכען דאס ער ליגט צו בעט אין ער דארף גרויס רחמים מיין פאטער דער הייליגער רבי ר' נחום האט

אַ ווײַלע געטראַכט, דער נאָך האָט ער זיך אָהנגערופען איך ווײַס גאָהר נישט וואָס דיא זאָגסט איך האָב קײַן שום זאָהן נישט, וויא דער משמש האָט דאָס דער הערט האָט ער זײַער ביטערליך זיך צו ווײַנט אין געשריגען פעֶר וואָס זאָל דער רבי פעֶרגעֶסען פון זײַן זאָהן ער איז דאָך אויך אַ צדיק הדור אין דיא גאַנצעֶ וועלט קלינגט פון זײַן צדקות, אין אַזוי שרײַענדיג האָט ער זיך דערמאַנט אין דעם בריף וואָס איך האָב איהם מיט געגעבען אין האָט גענימען דעם בריף אין עֶר האָט איהם דעֶר לאַנגט דעם רבין ר' נחום, ווי ער האָט בעטראַכט דעם בריף, האָט ער זיך אָהנגערופען אמת דיא ביסט גערעכט איך האָב טאַקעֶ אַ זאָהן אויף יעֶנעם עו"ם, אין עֶר וועט מיט השי"ת הילף תיכף האָבעֶן אַ רפואה שלימה, אין אַזוי איז טאַקע געוועֶזעֶן אין דער זעלבער צײַט האָב איך אָהנגעֶהויבען צו שוויצען, אין איך בין געֶקומעֶן צו דיא כוחות, אין מײַן פאָטעֶר האָט דעם משמש זײַער געדאַנקט פאַר זײַן געשרייא שליחות, האָט דער משמש געֶפרעֶגט מײַן פאָטעֶר, פעֶרוואָס ווען ער האָט איהם געֶזאָגט פון זײַן זאָהן האָט ער גאָהר נישט געדענקט אין געֶזאָגט דאָס עֶר האָט נישט קײַן זאָהן. האָט מײַן פאָטער איהם גיעֶנטפעֶרט זאָלסט וויסעֶן מײַן קינד דאָס דיא צדיקים אַז זײַא קומעֶן אויף דעם עולם האמת קענען זײַא נישט אַרײַן קומען אין זײַערעֶ הײַליגעֶ היכלות אַרײַן ביז זײַא פעֶרגעסען אין גאַנצען אַלעס וואָס האָט זיך מיט זייא געטהון אויף דער וועלט און אין דיא אַלע מעֶנטשען וועֶלכעֶ זײַא האָבען געהאַט אַ פערבינדיג אויף דער וועלט, אין דאָס איז דאָס ענין וואָס דיא נשמה פון צדיק מיז זיך טובל זײַן אין דעֶם נהר דינור, דאָס הייסט . אין דעם פייעֶרדיגעֶן טײַך איידער זיא גייט אַרויף אין איהר מקום מנוחה אין דעֶם גן עדן העליון, כדי זײַ זאָלען אַלעֶס פערגעסען ווײַל דאָרט וועֶרען זײַא אויסגעטהון אין גאַנצען פון דער וועלט וואָס זײַא קומען , אין יעדעֶן מאָהל וואָס דעֶר צדיק דאַרף אויף גײַן אין העכערע עולמות אין קריגען גרעסערע מדריגות מיז ער זיך נאָך אַמאָהל טובל זײַן אין דעם נהר דינור, עֶס זאָל נאָך מעֶהר פון איהם פעֶרגעסען וועֶרעֶן אַלעֶ עניני הגשמיות עֶר זאָל גאָהר נישט געֶדענקעֶן צו עֶר איז געוועֶזען אויף אַ אַנדעֶרעֶ וועלט ווייל כל זמן דעֶר צדיק געדעֶנקט נאָך אז עֶר איז געוועזעֶן אויף דער וועלט, אָדער אפילו ער געדענקט נאָהר אין עֶפיס פון דער וועֶלט איז דאָך דאָס אַ כלל דאָס אין דעֶר זאַך וואָס דער מענטש טראַכט איז עֶר דבוק קומט דאָך אויס דאָס דער צדיק איז דבוק נאָך אין גשמיות קעֶן ער אין קײַן

העכערע

העכערע היכלות נישט אריין קומען ווייל דארט איז נישט פער האנדען קיין ציור פון קיין גשמיות, אין איך האלט שוין בייא אזעלכע הויכע מדריגות דאס איך האב שוין פערגעסען אין גאנצען אין דעם עולם השפל ווען נישט וואס דיא האסט מיר געוויזען דעם בריף פון מיין זאהן דער רבי ר׳ מאטעלע וועלכעס איז געשריבען מיט גרויס קדושה וטהרה אז אפילו אין דעם עולם האב איך אויך נהנה געווען דערפון דאמאלסט האב איך מיך הערשט דערמאנט אין מיין זאהן רבי מאטעלע אין איך האב תיכף מתפלל געווען אין געפויעלט פאר איהם א רפואה שלימה ווייל דאס איז דאך אלעס למעלה מן הזמן דארף גאהר נישט געדויערען פון בעטען אין געהאלפען ווערען, השי״ת זאל אונז אויך שיקען זיין הילף כהרף עין אין זכות פון זיינע הייליגע צדיקים אין מיר זאלען זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן:

אין ווייל מיר האבען דאה אין דער מעשה דערציילט וויא דער רבי ר׳ מאטעלע טשערנאבעלער איז געהיילט געווארען דורך דעם דערמאנונג פון זיינס א געטרייעם פריינד וועלען מיר נאך דערציילען א ווינדערליכע ערצעהלונג וואס זיין מחותן דער הייליגער רבי ר׳ ישראלמשע דער ריזינער זכרונו לברכה האט אליין דערציילט, וויא ער האט אויך געהאט א גרויסע טובה פון זיינעם א געטרייעם חסיד וואס ער איז שוין געווען אויף דעם עולם האמת:

איינמאהל איז דער הייליגער ריזינער זכרונו לברכה גיזעסען ביים טיש אין ארום איהם איז געזעסען דיא גרויסע חשובים זיינע. האט ער זיך צו זייא אהנגערופען איהר מיינט אז נאהר גרויסע חסידים אין תלמידים חכמים אדער גאהר גאונים דארף א רבי צו האבען איך וועל אייך דערציילען א מעשה פלא וועט איהר וויסען אז אפילו א פראסטען ערליכען חסיד דארף מען אויך צו האבען אין איהם מקרב זיין מיט כל מיני התקרבות ווייל אסאך מאהל קען דער רבי האבען דיא גרעסטע טובה פון גאהר א פראסטען חסיד וויא באלד ער איז גאהר אנערליכער מענטש אין א געטרייער איבער גיגעבענער דעם רבין, דיא מעשה איז אזוי געוועזען, דאמאלסט ווען עס איז אויף מיר געוועזען דיא גרויסע מסירה ר״ל אין איך בין געזעסען אין טורמע אין קיעב, אין השי״ת האט געהאלפען דאס נאך דער דרישה וחקירה האט דער שליעדאוואטעל געזאגט דאס איך בין ריין פון אלעם פערדעכטיגס אין דיא געשוואהרענע ריכטער האבען ארויס געטראגען זייער אורטייל דאס

איך

איך בין פאָלקאָם פרייא אָהן אַ שום שטראָף, האָט זיך דער גובערנאַטער ביביקאָוו ימ״ש אָהנגערופען, אמת טאַקע אַז יעצט איז אויף איהם נישט געפינען געוואָהרען קיין שום פערדעכטיגס, אָבער וויל ער איז זייער אַ גרויס איינפלוסרייכער פערזאָן ביי דיא יודען. דאַרף מען מורא האָבען טאָמער מיט דער צייט וועלען דיא יודען איהם האַלטען פאַר משיח'ן אין אויסרופען פאַר אַ קיסר, אין דאַמאָלסט וועט שוין זיין שווער דיא רעוואָלאָציע אונטער צו דריקען, אלזא האָט ער געמאַכט דעם סאָנד אַזוי אַ מין פאָהרשלאַג, דאָס מען זאָל מיך פערשיקען קיין טיעף סיביר דאָרטען וויא יודען טאָהרען נישט וואָהנען אין עס זאָל זיך קיינמאָהל נישט טאָהרען געפינען ביי איהם מעהר וויא צעהן יודען וועלכע זענען איהם נויטיג צום מנין אין איהר זאָלט נישט מיינען דאָס בלויז ביביקאָוו ימ״ש האָט דעם פאָהרשלאַג געמאַכט נאָהר מען האָט אין הימעל אַזוי מסכים געוועזען אין איידער דיא גזירה איז געחאַתמעט געוואָהרען האָט מען אויסגערופען אין הימעל דאָס וועהר עס וועט דאָס מודיע זיין דעם ריזינער וועט בעשטראָפט ווערען מיט זעכציג פייערדיגע ריטער. האָט דער פון דער הערט ליב ליטוואַק וועלכען איהר האָט דאָך אַלע געקענט דאָס ער איז געוועזען אַ גאַנץ פראָסטער מענטש. איז ער גלייך אריין געגאַנגען צום בית דין של מעלה אין ער האָט געזאָגט איך בין אויף מיר מקבל דיא זעכציג פייערדיגע ריטער אין וויל שוין גייען אין דערפון צו וויסען טוהן מיין הייליגען רבין דעם ריזינער. אין ווי ער איז צו מיר געקומען אין מיר דערציילט אַז אין היממעל וויל מען אויך מסכים זיין צו דער גזירה, האָב איך געהייסען ער זאָל צוריק גיין צום בית דין של מעלה אין זייא זאָגען פון מיינעט וועגען אַז נישט וויא זייא ווילען וועט זיין, איך בעשטייא בשום אופן נישט דרויף, אין מיט השי״ת הילף איז דיא גזירה בטל געוואָהרען, אין דרויף האָט דער הייליגער ר' ישראָלטשע ריזינער זכרונו לברכה אויס געפיהרט. פון דאַנען קענט איהר וויסען דאָס גרויסע ליבשאַפט פון אַ אמת'דיגען חסיד דאָס אפילו אויף יענעם עולם האָט ער אויך געהאַט מסירת נפש פאַרען רבין, אין האָטשע עס איז געוועזען אַ גאַנץ קליינער מענטש האָט ער דעם רבין אַ גרויסע טובה געטהון. השי״ת זאָל אונז העלפען מיר זאָלען געהאָלפען ווערען מיט אַלעם גוטען אין דעם זכות פון דיא הייליגע צדיקים זאָל אונז בייא שטיין מיר זאָלען זוכה זיין צו דער גאולה שלימה בקרב אמן:

נאך אווינדערליכע ערצעהלונג פון דעם רבין ר׳ מאטעלע טשערנאבעלער זכרונו לברכה:

דיא זאך איז בעוויסט דאס דער רבי ר׳ מאטעלע טשערנאבעלער זכרונו לברכה איז א סאך ארום געפאהרען אויף דער מדינה אין ער האט זיך געפלעגט אויס צוא ביטען גרויסע סוממעס געלט, באהר דיא וועלט האט געוויסט דאס ער פלעגט פאר דעם געלט שפייזען דיא צדיקים וואס זענען פערבארגען מיט זייער הייליגקייט אין זייא ווערען בייא דער וועלט גערופען מיט דעם נאמען „ל״ו ניקעס" וועלכעס זיין פאטער דער הייליגער רבי ר׳ נחום האט איהם נאך יונגער הייט בעקאנט מיט זייא אזוי וויא מיר האבען געשריבען אין דעם חשובען ספר „בית נחום":

איינמאהל איז דער רבי ר׳ מאטעלע געוועזען אין איין שטאדט אין ער איז דארט געזעסען עטליכע טעג אזוי וויא זיין שטייגער איז געוועזען אין ער האט דארט געמאכט אסאך געלט, דער נאך ווען ער האט שוין געוואלט אוועק פאהרען אין א צווייטע שטאדט אריין אין דיא גבאים האבען שוין זיך גענומען צום פערפאקען, איז איין יוד אריין געקומען צום רבי׳ן ר׳ מאטעלע אין ער האט אב געגעבען אקוויטעל אין וועלכען ער האט געבעטען אזוי וויא ער מאכט מארגען א ברית בעט ער דעם רבי׳ן ער זאל אבלייגען זיין נסיעה אויף אטאג שפעטער אין ער זאל בייא איהם זיין אויפען ברית וועלכען ער איז דעם רבי׳ן מכבד מיט סנדקאות. דער רבי ר׳ מאטעלע האט דעם יוד צוליעב געטהון אין ער האט איהם געהייסען ארויס גיין צוא דיא משמשים אין זייא זאגען דאס זייא זאלען נישט פאקען ווייל דער רבי לייגט אב זיין נסיעה אויף דעם צווייטען טאג, דער מענטש איז מיט גרויס שמחה ארויס געגאנגען פון דעם רבי׳ן, אין ער האט זיינע ווערטער איבער געגעבען דיא גבאים וועלכע האבען באלד זייער פאקען אב געשטעלט. אין צוא מארגענס האט דעם רבי ר׳ מאטעלע געדאווענט באלד אין דער פריא אין ער איז געגאנגען אויף דעם ברית, אין ער איז דארט געוועזען סנדק. דיא שמחה פון דעם בעל ברית וואס ער האט זוכה געוועזען דאס זיין קינד זאל האבען אזוי א הייליגען סנדק איז געוועזען אונבעשרייבליך. נאך דעם ברית האט מען געגעבען לעקיך

אין

אין בראַנפען אין פערשידענע איינגעמאַכטס, לכבוד דעם רבי'ן מיט דיא חסידים וועלכע זענען מיט איהם מיט געקומען אין מען האָט געטרונקען לחיים אַזוי וויא דער שטייגער איז, דערנאָך האָט דער רבי געפרעגט פער וואָס מען גרייט נישט צום טיש. האָט דער בעל ברית איהם גיענטפערט דאָס ער מאַכט נישט קיין סעודה. האָט איהם דער רבי גיפרעגט פער וואָס מאַכט איהר טאַקע נישט קיין סעודה. דען לויט וויא איך זעה זענט איהר זיך שטארק משמח. פאַר וואָס דען מאַכט איהר נישט קיין סעודה וועלכע איז אַ אמתדיגע סעודת מצוה, האָט דער בעל ברית גיענטפערט איך וואָלט זייער געוואָלט מאַכען אַ סעודה בפרט לכבוד דעם רבין, אָבער לײדער בין איך אַגרויסער אָרימאַן אין איך קען נישט מאַכען אַפילו קיין קליינע סעודה. דען דער לעקיך אין בראָנפען מיטען איינגעמאַכץ איז אויך געוועזען איבער דיא כוחות, אין איך האָב מיר דרויף געמיזט באָרגען געלט אויף אַ משכון. האָט דער רבי ר' מאָטעלע געזאָגט אויב אַזוי וועלען מיר מאַכען אפשר איך וועל אייך ציא שטייער געבען העלפט אין איהר גיט העלפט. האָט דער בעל ברית געזאָגט דאָס ער איז נישט ביכולת אפילו קיין העלפט צוא געבען האָט דער רבי געזאָגט אויב אַזוי וועל איך געבען צוויא דריטעל אין איהר גיט איין דריטעל דער בעל ברית איז אויף דעם ·בעשטאַנען אין מען האָט צוא געגרייט אַסעודה אַזוי וויא עס דאַרף צוא זיין. ביא דער סעודה האָט דער רבי ר' מאָטעלע אָהן געהויבען ציא שמיסען וויא גרויס דיא מצוה פין אַ סעודה אין אַז מיט דער מצוה פין דעם וואָס מען מאַכט אַ סעודת מצוה איז מען זוכה בדין אין עס ווערען פער שטאָפט דיא מײלער פין דיא אַלע מקטריגים וואָס ווילען רעדען שלעכטץ אויף יודען אין דרובער לייגט זיך דער בעל דבר אַריין דרונען מיט אַלע כחות ער זאָל מאַכען אַ עיכוב מען זאָל קיין סעודת מצוה נישט מאַכען, וױיל דורך דער טענה פין דעם וואָס יודען מאַכען אַסעודת מצוה האָט דער מלאך מיכאל דער יודישער מליץ מנצח געוועזען דעם שטן. דיא מעשה איז אַזוי געוועזען:

איינמאָהל האָט דער שטן געמאַכט אַגרויסען קיטרוג היינו ער האָט אויס גירעכינט כמה וכמה עבירות וואָס דיא יודען האָבען עובר געוועזען אין ער האָט פערלאַנגט דאָס בית דין של מעלה זאָל דיא מעניש זיין מיט זייער האַרבע שטראָף. דער מלאך מיכאל דער גרויסער

גרויסער יודישער מליץ איז געשטאנען און ער האט אזוי אלעס אויס געהערט ליידער אבער האט ער איהם אויף דעם גאהר נישט געקענט ענטפערען ווייל דיא אלע עבירות האבען זייא אין דער ווירקליכקייט געטהון, אלזא עס איז זייער שלעכט געוועזען עס האט שוין געהאלטען דערבייא אז דאס בית דין של מעלה זאל ח״ו נאך קומען דאס פאדערונג פון שטן און גוזר זיין דיא שלעכטע גזירות וועלכע ער האט פערלאנגט איז אליהו הנביא געקומען צו לויפען צום הייליגען בערדיטשעווער ר׳ לוי יצחק׳ל דער מחבר פון בעוויסטען טייערען חסידישען ספר קדושת לוי וואס וויא בעוויסט איז ער געוועזען א גרויסער מליץ טוב אויף יודען אפילו אויף דעם ערגסטען ער האט קיינמאהל קיין שלעכטעס נישט געזעהן אויף קיין יוד, און אז ער האט אמאהל געטראפען א בעל עגלה אנאויסטערלישען גראבען יונג שטייענדיג אין טלית און תפילין און שמירט דעם וואגען לא די וואס ער האט איהם נישט דן געוועזען לכף הוב נאהר פערקערט ער האט פון דעם אליין געמאכט א מליצה אויף יודען, און האט געזאגט רבונו של עולם זעה נאהר א הייליג פאלק דיא האסט, אפילו ווען זייא מיזען זיך איינרעכטען און שמירען דיא וועגען און נאך אזעלכע מלאכות פחותות פערגעסען זייא אויף נישט איין מינוט אהן דיר, און ווען ער איז געבוירען געוואהרען האט דער הייליגער בעש״ט זכרונו לברכה געגעבען בראנפען און ער האט זייא געזאגט מיט גרויס שמחה עס איז יעצט געבאהרען געוואהרען א נשמה וואס וועט זיין א גרויסער מליץ טוב אויף יודען, און אליהו הנביא האט איהם דערציילט וויא דיא זאך האלט, דער הייליגער קדושת לוי האט באלד זיך א עצה געגעבען און ער האט אהנגעהויבען צו טענען בזה הלשון רבונו של עולם אפילו עס זאל חלילה זיין אזוי וויא דער מקטרג זאגט דאס דיא יודען האבען געזינדיקט און געטאהן דיא אלע מעשים רעים, אבער צו האבען זייא ח״ו געמיינט דיך צו דערצערנען אדרבה יעדען יוד האט געהאט און זיין עבירה א כוונה צום גיטען ער האט געשווינדילט און משא ומתן ווייל ער האט געדארפען האלטען קינדער און חדר, התיבה מאכען זיין טאכטער מיט א בחור א בן תורה און א ירא שמים, און איהם געבען קעסט ער זאל ווייטער קענען זיצען און לערנען, און אזוי אלע זאכען וואס ער רעכינט אויס זענען דיא אלע זאכען אדרבה געטהון געוואהרען מיט דער כוונה אויף מקיים צו זיין דיין רצון און אונזערע הייליגע חכמים לערנען אונז א עבירה לשמה איז גלייך וויא א מצוה דרובער

האָטשע לכתחילה ווען זיי זאָלען קומען פרעגען א שאלה צו ער מעג טוהן דיא עבירה צוליעב ער זאָל קענען "האַלטען דיא קינדער אין חדר וואָלט איהם דאָס בית דין נישט מתיר געוועזען אָבער אז ער האָט שוין דיא זאַך אָבגעטהון וויא קען מען דאָס רעכענען פאַר איין עבירה. אליהו איז צוריק געפלויגען אין הימעל אריין אין איבער געגעבען דעם מלאך מיכאל דיא מליצה אין דיא טענות פון הייליגען קדושת לוי האָט דאָס געמאַכט א גרויסען רושם אין דאָס בית דין של מעלה האָבען אַלע מסכים געוועזען מיט דעם מלאך מיכאל אז דיא יודען זענען נישט אויסען מיט זייערע עבירות להכעיס דעם רבונו של עולם נאָהר פערקערט זיי מיינען נאָהר מצות דער שטן איז געבליבען צו טימעלט פון דעם וואָס ער האָט איין איין אויגענבליק אָהנגעוואָהרען זיין גאַנץ מאַטערניש אויף וועלכער ער האָט אזוי פיהל האָפענונג געלייגט, האָט ער זיך אָהנגערופען אָבער על כל פנים זאָל מען מיר האָטש אויסווייזען פון וואַנען מען ווייסט אזוי זיכער דאָס דיא כוונה פון דיא יודען איז נאָהר צו דער מצוה וועלכע קומט אַרויס פון זייערע מעשים אין נישט צו דער עבירה:

דאמאָלסט האָט דער מלאך מיכאל זיינע טענות בעגרינדעט מיט דעם פאַקט, אין ער האָט געזאָגט צו דעם שטן-די ווייסט דאָך פון דיא אַלע בעלי עבירוניקעס אין דיא ביסט דאָה בייא זיי ווען זיי טוהן דיא פערשידענע עבירות וועלכעס דיא רעכענסט אַלע מאָהל אויס, האָסט די שוין געטראָפען א מאָהל א פאַקט דאָס א יוד זאָל טוהן איין עבירה ר"ל אין ער זאָל דערפין זיין אזוי פריילוך דאָס ער זאָל מאַכען א סעודה אדרבה אז א יוד טוהט ח"ו עפיס איין עבירה שעהמט ער זיך דער נאָך דעם קאָפּ אויף צו הייבען אפילו פאַר דעם וואָס ער ווייסט נישט דאָס ער האָט איין עבירה געטהון אין ער איז פיהל מיט חרטה עס גייט איהם ממש אין גאַנצען לעבען, אין אזוי וויא עס איז געוועזען שוין פיהל מאָהל דאָס מענטשען האָבען אוועק געגעבען זייערע גאַנצע מאַיאָנטקעס אבי פטור צו ווערען פון איין עבירה, ווען ער טוהט דיא עבירה מיינט ער נישט חלילה צו דער צערנען אין עובר צו זיין אויף דעם ווילען פון רבונו של עולם נאָהר דאָס פייער פון דעם יצר הרע וועלכעס ברענט אין איהם אזוי שטאַרק פערבאַרעשט זיין געדאַנק אין דערוועגער הייסט ער אפילו דאַמאָלט אַרעכטער אונס אין דער נאָך האָט ער דאָך אמתדיג חרטה דרויף אָבער לאָמיר זעהן אז א יוד איז זוכה צו טוהן א מצוה אין אפילו דאָרט וויא זיין קינד האָט ברויס צער דערביי

פון דעסט וועגען ווערט ער מלא שמחה, און ער מאַכט אַסעודה און פרייט זיך וואָס ער האָט זוכה געוועזן מקיים צו זיין די מצוה פון הש״ית דער גאַנצער בית דין של מעלה האָבען ערקענט די גערעכטיגקייט פון דעם מלאך מיכאל, און אויך דער שטן אליין האָט געמיזט דרויף מודה זיין און חתמנען זיך אויף דעם פסק אז די יודען זענען ריין פון די אַלע עבירות וועלכע ער האָט אויף זיי אָהנגעמאַסרט און די יודען קומט צו האָבען אַלעס גוטס, דרובער פון דאַמאָלס אָהן אַרבייט דער בעל דבר מבטל צו זיין יודען פון אַ סעודת מצוה מיט אַלע זיינע קרעפטען. כדי ער זאָל ח״ו זיי האָבען מקטרג צו זיין. און בעוה״ר האָט איהם שוין געלונגען דאָס ער האָט כמעט מבטל געוועזען די סעודת מצוה פון סיום מסכת ביי מעהרסטענסטייל לומדים, און אויך סעודת מלוה מלכה האָט איהם געלונגען מבטל צו מאַכען ביי אַסאַך פראָסטע מענטשען, נאָהר יעצט וויל ער זיך אויך נעמען מבטל זיין ח״ו די סעודת מצוה פון ברית מילה וואָס דאָס איז די ערשטע מצוה וועלכעס דאָס קינד גייט אריין אין יודישקייט, און דער פאָטער דערלעבט דערמיט אז עס זאָל פון איהם בלייבען אַ זכר צווישען יודען דרובער ווייא לאַנג איך וועל לעבען וועל איך זעהן מיט אַלע כוחות אז איך זאָל דאָס נישט דערלאָזען מבטל צו זיין ח״ו די סעודת מצוה און איך בעט אייך וועלכע זענען דאָה פערזאַמעלט איהר זאָלט אייך אויך משתדל זיין דרונען מיט אייערע אַלע קרעפטען וועט קיין שום שלעכטץ קיין שליטה נישט האָבען איבער קיין יודען און מיר וועלען זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן:

נאָך אַוואונדערליכע ערצעהלונג פון דעם רבין ר׳ מאָטעלע טשערנאָבעלער זכרונו לברכה:

דער בילגורייער רב הרב הגאון החסיד ר׳ יעקב מרדכי זכרונו לברכה, האָט דערציילט. דאָס ווען ער איז געוועזען רב אין פריצק, האָט איהם דערציילט איין אַלטער יוד וועלכער איז געוועזען פון די טשערנאָבעלער חסידים און ער איז געוועזען פון די מקורבים ביי דעם רבין ר׳ מאָטעלע זכרונו לברכה. דאָס זיין שטייגער איז געוועזען

דאָס ער פלעגט אוועק צו פאָהרען קיין טשערנאָבעל ערב ראש חדש אלול אין ער איז דאָרט געזעסען ביז נאָך סוכות אזוי פלעגט ער זיך אלע יאָהר צו פיהרען, אין ער האָט געהאַט א ברודער איז ער געוועזען א גרויסער תלמיד חכם אין א חסיד נאָהר ער איז געוועזען אַ פוילישער חסיד ער איז געפאָהרען צו דעם רבין ר' בונם זצ"ל . אין ער פלעגט אויך זיך אזוי נוהג צו זיין דאָס ער פלעגט אוועק צו פאָהרען קיין פרשיסחא ראש חדש אלול אין ער פלעגט זיך דאָרטען זאָהמען ביז נאָך סוכות. אין חאָטש דיא ביידע ברודער האָבען געוואָהנט אין איין שטאָט פון דעסט וועגען וויל ער איז געוועזען אַ רוסישער חסיד אין זיין ברודער אַ פוילישער חסיד זענען זייא געוועזען א ביסעל פון דער וויטענס, נאָהר עס האָט געטראָפען דאָס איינמאָהל איז ער אַ היים געקומען פון זיין רבין פון טשערנאָבעל אין ער איז תיכף אריין געלאָפען געוואָהר ווערען צו זיין ברודער איז שוין דאָה צוריק פון פרשיסחא, אין וויא ער האָט איהם געטראָפען האָט ער איהם גגעבען שלום מיט זייער א פריילעך פנים. אין ער האָט איהם געזאָגט ליבער ברודער דערציילט מיר וואָס הערט מען עפיס נייעס ביא דיין רבין אין פרשיסחא אין ווי איז דאָרט צו געגאַנגען דער יו"ט איבער הויפט הושענה רבה ביא נאַכט וואָס פאַר אנייעס איז דאָרט פאָהר געקומען מיין ברודער האָט מיך אָהנגעקוקט מיט גרויס פערווינדערונג אין ער האָט מיך געפרעגט וואָס איז דיר עפיס הייגט איינגעפאַלען צו קומען פרעגען איך פאָהר דאָך שוין ב"ה נישט דאָס ערשטע יאָהר אין דיא ביזט נאָך נישט קיינמאָהל מיך געקומען פרעגען אדרבה ביסט געוועזען אביסעל פון דער וויטענס פון מיר אין יעצט קומסט די עפיס אזוי פריילעך אין אינטערעסאַנט פרעגען וואָס ביא מיין פוילישען רבין הערט זיך:

איך האָב איהם דערציילט וועלכעס עס האָט מיך אזוי פעראינטערעסירט דיא מעשה איז אזוי געוועזען דעם הושענה רבה ביא נאַכט האָט מיך אונזער רבי אריינגערופען איך זאָל ביא איהם און סוכה בינדען דיא הושענות, דער רבי איז דערבייא געזעסען אין אויך א גרויסע עולם פון דיא גרעסטע מקורבים, האָט דער רבי אָהנגעהויבען צו דערציילען פערשידענע מעשיות פון דיא צדיקים וועלכע זענען שוין נסתלק געוואָרען אויפען עולם האמת אין געלובט זייער גרויסקייט אין הייליגקייט, אין ער האָט אזוי געשמיסט ביז ער איז צו געקומען שמיסען אויך פון דיא הייליגע צדיקים וועלכע לעבען מיט אינז אין דעם דור אויף דער וועלט,

דעמאָלסט

דאַמאָלסט האָט איינער פון דיא חסידים געוואָלט וויסען דעם רבינס מיינונג וועגען דיין רבין דער רבי ר׳ בונם פון פרשיסחא, אין ער האָט עקסטרע אָהנגעהויבען צו רעדען פון דעם רבין ר׳ בונם. האָט דער רבי געזאָגט דער רבי ר׳ בונם פון פרשיסחא איז אַ הייליגער חכם אין אַ גרויסער זייער בעהאַלטענער צדיק, אין דרובער ווייל איך האָב געהערט פון מיין רבין דאָס ער האַלט אַזוי גרויס דיין רבין דער רבי ר׳ בונם פון פרשיסחא. דרובער פרעג איך דיך הײַנט, מיין ברודער האָט זיך דרויף זייער פערוואונדערט אין ער האָט מיר געזאָגט גיט וואָס דיא האָסט מיר דאָס דערציילט יעצט איז מיר שוין אויך רעכט וואָס איך האָב געהערט פון מיין רבין אין פרשיסחא, דעם הושענא רבה האָט מיך מיין רבי אויך געהייסען אַריין רופען דאָס איך זאָל בייא איהם מאַכען דיא הושענות, אין דיא גרויסע מקורבים זענען דערבייא געוועזען אין סוכה דער רבי האָט אויף אַזוי אָהנגעהויבען צו רעדען פון פערשידענע צדיקים וואָס זענען שוין אויף דעם עולם האמת. ביז ער האָט אָהנגעהויבען צו שמיסען אויך פון דיא צדיקים וועלכע זענען דאָה אין אונזער דור. ביז ער איז צו געקומען שמיסען פון דיין רבין ר׳ מאָטעלע טשערנאָבעלער, האָט ער געזאָגט דער הייליגער רבי ר׳ מאָטעלע טשערנאָבעלער האָט יעצט אַריין געלייגט אַלע זיינע הייליגע געדאַנקען אין אונז, מיר אַלע וועלכע זענען דאָרט געוועזען האָבען מיר דיא זאַך נישט געקענט פערשטיין וואָס האָט עפיס דער רבי ר׳ מאָטעלע טשערנאָבעלער אַזוי פיהל אַריין צו קלערען אין אונזער רבין, יעצט פערשטייא איך שוין, פון דער מעשה קענען מיר זעהן וויא גרויס דער רוח הקודש איז געוועזען בייא דיא הייליגע צדיקים, אין דיא גרויסע ליבשאַפט פון איינעם צום צווייטען דאָס חאָטש עס איז געוועזען אַזוי אַגרויס התרחקות צווישען דיא חסידים דאָס אַפילו צווייא ברודער וועלכע האָבען געוואָהנט אין איין שטאָט זענען געוועזען פון דער ווייטענס איינער פון צווייטען, אין דער זעלבער צייט האָבען זיך דיא רבים אַליין איינער דעם צווייטען זייער געליעבט אין געאַכטעט, דערובער דאַרף דער מענטש זיך זייער צו היטען חלילה נישט צו רעדען אויף קיין שום צדיק אין אַפילו ער הערט דאָס זיין רבי רעדט אויף יענעם רבין זאָל ער נישט דאָס נאָכטהון, ווייל דער רבי ווייסט מסתמא דאָס ער טהוט מיט זיינע רייד יענעם רבין אַ טובה אַזוי וויא מען האָט געהערט פון פיעל צדיקים דאָס מיט זייערע רייד אויף דעם צווייטען צדיק האָבען זייא גאָהר געמיינט לטובה אָבער דיא

חסידים וועלכע האָבען געוואָלט ווייזען זייער שאַרפקייט אין אויך רעדען אויף דעם צדיק האָבען זייא געהאַט דער נאָך אַ שלעכטען פסק ר״ל. אַזוי וויא עס ווערט געברענגט אין דעם ספר בית צדיקים פון דעם היילינען ליבאַוויטשער רבין זכרונו לברכה, דאָס ער איז געוועזען בעפריינדעט מיט דעם הייליגען רבין ר׳ ברוכעל מעזעבעזער זכרונו לברכה, נאָהר איינמאָהל האָבען שלעכטע מענטשען אָהנגעמאַכט צווישען זייא אַ מחלוקת אין פין דעסט וועגען וויא גרויס דיא מחלוקת איז צווישען זייא געוועזען. האָט זיך איינמאָהל געטראָפען דאָס דער הייליגע ליבאַוויטשער רבי ר׳ שניאור זלמן איז געקומען צו פאָהרען קיין בערדיטשוב, טרייסטען דעם קדושת לוי״ס בני בית און אין בערדיטשוב האָט געוואָהנט איינער פון דעם רבין ר׳ ברוכס חסידים ער איז געוועזען אַ גרויסער גביר. האָט דער חסיד נישט געוויסט וואָס פאַר אַ עצה זיך צו טאָהן, זאָל ער אַריינגייען צום רב, אפשר וועט דער רבי ר׳ ברוך האָבען אויף איהם הקפדה, זאָל ער נישט גייען איז דאָס אפשר אַ בזיון פאַר דעם רב, דרובער האָט ער זיך אַזוי בעשלאָסען דאָס דעם זעלבען טאָג וואָס דער רב וועט קומען זאָל ער אַוועק פאָהרען קיין מעזיבעז ביז דער רב וועט אוועק פאָהרען פין בערדיטשעב ער האָט אַזוי געטאָהן:

וויא ער איז אַריין געקומען צום רבין ר׳ ברוכל שלום נעמען האָט ער איהם געפרעגט וואָס הערט זיך עפּיס אין בערדיטשוב אין וויל ער ער האָט געוויסט דאָס דער ר׳ ברוך איז ברוגז אויף דעם רב האָט ער איהם געזאָגט בלשון בזיון דער ליטוואַק איז געקומען קיין בערדיטשעב דער רבי ר׳ ברוך האָט איהם געזאָגט דאָס ער וועט נישט האָבען קיין גיטען סוף צייטען ער וועט דעם רב איבער בעטען דרובער זאָל יעדען מענטש געוואָרענט זיין נישט מבייש צו זיין קיין צדיק אין דעם זכות וועלען מיר ניצול ווערען פון אַלעס ביין אמן: